Тошкент оқшоми

Ижтимоий-сиёсий шаҳар рўзномаси

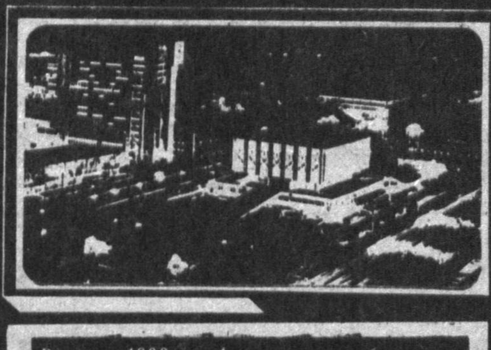

Рўзнома 1966 йил 1 январдан чиқа бошлаган

№ 137 (7.526) ◆ 1991 йил 19 июль, жума ◆ Нархи 8 тийин.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Назорат Комиссиясининг пленуми тўғрисида АХБОРОТ

18 июль куни Ўзбекистон Компартияси Марказий Назорат Комиссиясининг тўртинчи пленуми бўлди.

Пленумда ташкилий масала кўриб чиқилди. Ш. М. Йўлдошев Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг раиси этиб сайланганлиги муносабати билан пленум унинг Ўзбекистон Компартияси Марказий Назорат Комиссияси Раёсатининг аъзоси ва комиссия раиси вазифасидан озод этиш тўғрисидаги илтимосини қондирди.

Тошкент вилоят партия комитетининг биринчи котиби бўлиб ишлаб турган С. Мамарасулов Ўзбекистон Компартияси Марказий Назорат Комиссиясининг аъзоси, раёсат аъзоси ва комиссия раиси қилиб сайланди.

Пленум Марказий Назорат комиссияси Раёсатининг «Ўзбекистон ССР халқ депутатлари бўлган КПСС аъзолари Ўзбекистон Компартияси уставининг халқ депутатлари советларидаги коммунистларнинг иши тўғрисидаги талабларини қандай таъминлаётганликлари ҳақида»ги маърузасини муҳокама қилди. Марказий Назорат Комиссияси Раёсатининг аъзоси М. М. Мирқосимов шу ҳақда маъруза қилди. Музокараларда Ўзбекистон ССР Касаба уюшмалари федерацияси кенгаши раисининг ўринбосари О. К.-С. Адаманов, Самарқанд вилоят партия комитетининг иккинчи котиби В. А. Плотников, Ўзбекистон ССР энергетика ва электрлаштириш вазири М. С. Тошпўлатов, Бухоро вилоят партия ташкилоти назорат комиссиясининг раиси О. Холматов, Қашқадарё вилоят ижроия комитети раисининг ўринбосари А. Л. Лихин, Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши Ёшлар ишлари комитетининг раиси А. А. Аъзамхўжаев, Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши Транспорт, йўл хўжалиги, алоқа ва информатика комитетининг раиси, Олий Кенгаш комитетлари ва комиссиялари бошланғич партия ташкилотининг котиби Ғ. З. Заҳриддинов қатнашдилар.

Муҳокама қилинган масала юзасидан қарор қабул этилди.

Пленумда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи котиби А. С. Ефимов нутқ сўзлади.

ТАЪМИРЛАШДАН СЎНГ

ШАҲРИМИЗДАГИ «Шарқ гули» бадиий буюмлар ишлаб чиқариш бирлашмасида бугунги кунда тўрт минг ишчи ва хизматчи самарали меҳнат қилади. Бу йирик жамоа томонидан тайёрланаётган маҳсулотлар фақат жумҳуриятимиздагина эмас, балки хорижий мамлакатларда ҳам маълум ва машҳур бўлиб бормоқда. Шуни ҳисобга олиб бирлашмада маҳсулотлар сифатига катта эътибор бериляпти. Чеварлар томонидан тайёрланаётган халқ истеъмоли буюмларидан палак, чойшаб, дўппи, ўрин жиҳозлари, четига ҳошия тикилган кўйлаклар сифати йилдан йилга яхшиланиб бормоқда. Маҳсулот турини кўпайтириш ва сифатини оширишда асосан корхона цехларидан яқинда ўрин олган Япониядан келтирилган дастгоҳларнинг ўрнатилиши туфайли эришилмоқда.

— Корхонамиз меҳнат аҳли қўлга киритаётган ютуқларда асосан техниканинг роли катта бўлмоқда, — дейди бирлашма касаба уюшмасининг раиси Шарифа Сайдвалиева. — Шуни назарда тутиб бу йил ҳам кўпгина цехларда таъмирлаш ишларини олиб борамиз. Айниқса бирлашманинг попоп цехидаги ускуналарнинг кўпчилигини бу йил янгиси билан алмаштириш режалаштирилган.

Мақсуд ОРИПОВ.

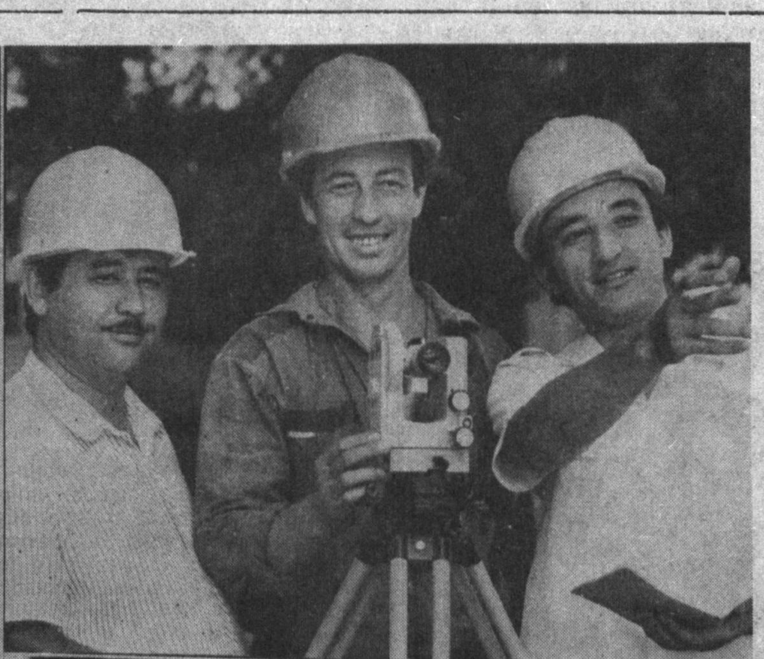

ФИДОЙИЛИГИНГИЗГА ТАШАККУР

ОДАМЛАР қалбига қувонч бағишлашнинг йўллари кўп. Биров яхши сўз билан, яна биров амалий бир ҳаракати билан киши қалбига қувонч бағишлайди. Лекин дунёда шундай бир соҳа кишилари борки уларнинг одамлар қалбига бир олам қувонч бағишлашини оддий сўз билан ифодалаш бирмунча мушкул. Ана шундай касб соҳиблари — қурувчилардир. Дарҳақиқат, одамларга бири-биридан шинам уй-жойлар қуриб уларнинг турмуш шароитини яхшилашдек хайрли ва савобли ишни бажаришга нима етсин! Шаҳримизда бинокорлик касбини ардоқлаб тошкентликларга шинам уй-жойлар қуриб бераётган бундай саховатли касб эгалари истаганча топилади. Ушбу суратда ўз меҳнатларидан қувониб табассум билан боқиб турган бу чеҳраларга бир назар ташланг-а. Дарҳақиқат, уларнинг ғайрат кўрсатиб ишлаши, ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитида қурилиш материаллари танқис бўлишига қарамай ишни тадбиркорлик билан ташкил этганликлари туфайли улар бунёд этаётган яна бир осмонўпар бинодаги қурилиш-тиклаш ишлари ниҳоясига етказилди. Ҳадемай бу уйларда тошкентликларнинг яна 43 оиласи уй тўйларини нишонлайди.

Хўш, Ҳакимжон Солиҳов тасвирга туширган ушбу суратдаги қурувчилар кимлар экан, деб сўрарсиз? Марҳамат, танишинг. Чап томонда юқорида табассум билан боқиб турган аёл 12-қурилиш трестининг 52-қурилиш бошқармаси пардоз ишлари устаси Рита Сотволдиева бўлади. Меҳнатсевар бу аёлнинг қўлидан чиққан бинолар сифати ҳақида доим илиқ гаплар айтишади. Чиндан ҳам ҳалол ва фидокорона меҳнат қилиб одамлар олқишини олишда ҳикмат кўп. Р. Сотволдиева эса шундай олқиш олаётган ўз касбининг ажойиб устасидир. Ўнг томонда юқоридаги суратда тасвирланган қурувчилар ҳақида ҳам ҳар қанча гапирса арзийди. Абдураҳмон Қурбонбоев, бригада бошлиғи Тоир Дадахонов ва ишбоши Мирсодиқ Юсуповлар ҳам ушбу бино қурилишида алоҳида ғайрат ва шижоат кўрсатиб ишлашди. Эсини танибдики булар одамларга фақат қувонч олиб келишаяпти: улар қўлидан чиққан бири-биридан чиройли биноларда минглаб тошкентлик оилалар ҳаёт нашидасини суришаяпти.

Чап томондаги суратда тасвирланган йигитнинг касби пайвандчиликдир. Чиндан бу касб эгасидан ҳам ўз ишига муҳаббат ва масъулият билан ёндошиш талаб этилади. Владимир Ефимов ўзига топширилган ишни сидқидилдан бажарадиган касб эгасидир. Биноларнинг мустаҳкамлиги аввало Владимирга ўхшаш ўз ишига масъулият билан ёндошадиган касб эгаларига боғлиқдир.

Ўнг томонда дарахтлар қуршовида кўкка бўй чўзиб турган янги, 12 қаватли бино қурилишида яна кўпгина бунёдкорлар тер тўкиб меҳнат қилишди. Ҳадемай шу уйда қувончли дамларни нишонлайдиган ҳамшаҳарларимиз ана шу фидойилар шаънига ўзларининг дил сўзларини айтишлари турган гап. Бинобарин шаҳримизнинг Герман Лопатин кўчасида қад кўтарган бу уйни бунёд этишда юқорида айтиб ўтилган қурилиш трестидан ташқари «Промвентиляция», 2-Тошкент монтаж бошқармаларининг жамоалари ҳам фидойилик кўрсатишди. Ана шундай фидойиларга самимий дил ташаккурларимизни изҳор этамиз.

Саид БОБОЕВ.

Партия турмуши

Танлаган йўлдан қайтмаслик керак

Ҳажм-блокли тажриба-уйсозлик комбинати Тошкент қурилиш бош бошқармаси таркибидаги энг йирик корхоналардан бирилир. Бу ерда кўплаб коммунистлар меҳнат қилишади. Бошланғич партия ташкилотига коммунист Юнус Эрматович Ҳайитметов етакчилик қилаяпти. Биз бугунги кунда корхонада партиявий ишлар қай даражада эканлиги ва шу кун муаммоларини қандай ҳал этиш кераклиги хусусида суҳбатлашдик.

— Юнус ака, кейинги пайтда кўпгина партия ташкилотларида бўлар-бўлмас баҳоналар билан партия сафидан чиқиш ҳоллари содир бўлаётгани сир эмас. Сизларда аҳвол қандай? Ўз эътиқодидан кечаётганлар топиладими?

— Бошланғич партия ташкилотимиз 1985 йилнинг 2 августида ташкил топган эди. Ўша вақтда ҳаммаси бўлиб олти нафар коммунистимиз бор эди, холос. Ҳозир эса улар юзга яқинлашиб қолди. Тўғри, бизда ҳам партия XXVIII съездидан кейин партия сафидан чиқиш ҳоллари содир бўлди. Аксинча, биз ноқобил, ишёқмас, дангаса, аъзолик бадалларини вақтида тўламайдиган, партияга амал поғоналарига ўрмалаш учун кирган кишилардан қутулдик. Лекин шу билан бирга иқтидорли ёшлар энг оғир дамларда партияга мададкор бўлиш намунасини кўрсатдилар. Сўнгги ярим йил ичида беш кишининг аризаси кўриб чиқилди ва улар Коммунистик партия аъзолигига қабул қилиндилар. Булар корхона транспорт бўлими бошлиғи Толиб Турғунов, Иззатилла Даминов, Ибодилла Каримов, Эркин Пўлатов, Абдураҳмон Товбаев каби пайвандчи, бетончи ва арматурачилардир.

— Айтингчи, ҳозир аъзолик бадаллари қай йўсинда тўланаяпти ва унинг неча фоизи корхонада қолаяпти?

— Биз ҳозир йиғилган бадалларнинг юз фоизини райкомга топшираяпмиз. Лекин унинг 25 фоизини ўзимизга қайтаришаяпти. Биз бу пулларни ночор коммунистларга ва партия фахрийларига ёрдам тариқасида бўлиб бераяпмиз. Шунингдек, партия фаолларига ҳам рағбатлантириш тариқасида бериляпти. Масалан, биринчи кварталда қайтарилган пулларни ёрдамга муҳтож коммунистлардан Куденко, Убайдуллаева, Ҳамидулина, Қурбонова, Умаров, Мирғиёсов, Каловев каби аъзоларимизга бердик.

Шу вақтгача аъзолик бадалларини котиб ўринбосари йиғарди. Учинчи кварталдан бошлаб ҳисоб-китоб бўлими ушлаб қолади. Бадаллар партия Уставидагидек ишлаётган иш ҳақига қараб чегирилади.

Биз суҳбатимиз охирида кейинги вақтларда партия сафига ўтган ёш коммунистлар билан ҳам гаплашдик. Булардан бири Толиб Эрназаровга мана шундай оғир вазиятда, одамлар партиядан чиқиб кетаётган бир шароитда, «Сиз нима мақсадда партия сафига ўтдингиз?» деган савол билан мурожаат қилдик.

— Умуман партия оғир вазиятни бошидан кечираяпти, — дейди у. — Шундай бўлсада мен Коммунистик партия сафига ўтдим. Мақсадим — жамиятда бўлаётган қайта қуришда фаол қатнашиш, халқимизнинг оғирини енгил қилишда ўзимнинг муносиб ҳиссамни қўшишдир.

— Партия сафига ўтмасдан туриб халққа хизмат қилсангиз бўлмасмиди?

— Тўғри. Бундай ҳам бўлиши мумкин. Лекин коммунист ҳар доим олдинги ўринда бўлади. Бўлаётган ишга томошабин бўлиб туришга коммунистик виждонингиз йўл қўймайди. Масъулиятни ўзингизда бошқача ҳис этасиз.

— Ҳозирги кунда партия сафидан чиқаётганларга муносабатингиз қандай?

— Коммунист битта тўғри йўлни танладими, ўша йўлдан четга бурилиши, ўзи танлаган йўлидан қайтиши керак эмас. Эътиқод бу — виждондир, имондир. Эътиқодсиз киши эзгуликка қўл урмайди. Партия оғир аҳволга тушиб қолган бир шароитда унинг сафидан чиқиб, эътиқоддан воз кечган кишига ижобий қараб бўлмайди. Мен шу нарсага ишонаманки, партия бу оғир аҳволдан албатта чиқиб олади. Чунки партия олдин ҳам бундай вазиятни бошидан кечирган. Масалан, 1924 йилда ҳам Коммунистик партияга қарши ҳужум бошланган ва ҳамма нарсада фақат партияни айблаш авжига чиққан. Бу ҳол 1937—38 йилларда ва 1954 йилда ҳам кузатилган.

Хуллас, ҳозирги партиядан чиқаётганларни партия сафининг тозаланиши, деб биламан. Ҳақиқий коммунистлар партияда бўлганлар ва бундан кейин ҳам эътиқодларидан воз кечмайдилар.

Суҳбатдош Муҳиддин БОЗОРОВ.

Истироҳат боғига марҳамат

Сайил ўзгача бўлади

ШАҲРИМИЗДАГИ Максим Горький номли маданият ва истироҳат боғида бу йил ўтказилган бир қанча байрамлардан тошкентликларнинг ва шаҳримиз меҳмонларининг хабарлари бор, албатта. Боғ жамоаси яна бир байрам тадоригини кўриб қўйди. Агар сиз 20-21 июль кунлари шу боққа ташриф буюрсангиз байрамнинг қатнашчиси бўлишдан ташқари яна кўпгина гаплардан ҳам хабардор бўлиб оласиз. Қанақа гаплар экан, дейсизми?

Айтингчи, кейинги пайтда ҳеч ширкатчиларга ишингиз тушганми? Улар ҳақида қандай фикрдасиз? Очиқ гап биз ширкат ҳаракатига анчайин эҳтиёткорлик билан қарайдиган бўлиб қолганмиз. Уларнинг фаолиятида ёқадиган томонлар ҳам, биз қабул қила олмайдиган жиҳатлар ҳам етарли. Лекин бугунги бозор иқтисодиёти шароитида тошкентликлар учун шаҳар ширкатчилари томонидан қилинаётган ишлардан хабардор бўлиб қўйишлари фойдадан холи эмас, албатта. Чиндан ҳам улар ҳамшаҳарларимизни қандай яхши совғалари билан қувонтиришлари мумкин?

Биз боғ раҳбари Собит Маматов билан ана шу ҳақда гаплашдик.

— Эртага ва индинга соат 10 да бошланадиган бу байрамнинг ўзига хос томонлари бор, — дейди Собит Маматов. — Икки кун мобайнида шаҳримиздаги кичик корхоналар ва ширкатлар боғимизда ўз маҳсулотларини намойиш этишади. Бу байрам дастури жуда қизиқарли қилиб тузилган. Ширкатлар ишлаб чиқарган маҳсулотларнинг сотиш кўргазмаси дейсизми, халқ истеъмоли буюмлари ва кийим-кечакларнинг кимошди савдоси дейсизми, хуллас шундай тадбирлар байрам дастуридан ўрин олган. Бу ерга келган кишилар ҳатто «Мўъжизалар майдони» ўйинларининг ҳам гувоҳи бўлади. Тўғри, бу ўйинда автомобиль ютмаслик мумкин. Лекин бошқа совринлар истаганча топилади.

Боғ раҳбарининг бу гапларига яна шуни илова қилмоқчимиз: тошкентликлар ширкат ҳаракати раҳбарлари билан учрашиб ўз фикр-мулоҳазалари ва таклифларини ҳам айтишлари мумкин.

Ўзига хос бўладиган бу сайил қатнашчиларини қизиқарли куй ва қўшиқлар ҳам кутмоқда. Санъаткорлар ва бадиий ҳаваскорлар ўзларининг дилрабо куй ва қўшиқларини ижро этадилар, қўғирчоқ театри артистлари, дорбозлар, цирк усталари ўз маҳоратларини кўрсатадилар.

Хуллас, ўзингизнинг дам олиш кунингизни мароқли ўтказай десангиз шу боққа ташриф буюринг. Маза қилиб ҳордиқ чиқарасиз, келгуси иш ҳафтасига яхши замин тайёрлайсиз.

Собир БОТИРОВ.

БУЮРТМА АСОСИДА

СЕРГЕЛИ районидаги ихтисослаштирилган мебель заводида янги маҳсулот ишлаб чиқарила бошланди. Маҳсулотлар буюртма асосида тайёрланади.

Бозор иқтисодиёти бошланганидан бери шаҳримиздаги бошқа корхоналар қатори бу ерда ҳам ўзига хос тақчиллик юз бериб турибди. Аммо тадбиркорлик туфайли ишлар яхши йўлга солиб олинди. Шу йилнинг март ойидан бошлаб янги турдаги зиёфатлар столи ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Бу маҳсулотни Қаюмжон Зоҳидов раҳбарлигидаги 4-цех ишчилари тайёрлашяпти. Ҳозиргача шу маҳсулотнинг ўзидан 1000 донага яқини ишлаб чиқарилди.

Гули АБДУЛЛАЕВА.

«Биз ўзимизни ёлғиз ҳис қилмаяпмиз»

УМР йўлдоши афғон урушидан қайтмаган аёллардан бири айтган бу сўзлар оилаларга ғамхўрлик кўрсатаётган кишилар учун мукофотдан ҳам аълодир. Меҳр-шафқат ҳеч қачон унутилмайди. Тошкент шаҳар комсомол қўмитасида бўлиб ўтган учрашувда миннатдорчилик туйғулари изҳор этилди. Бунинг боиси эса тантанада ўзининг байналмилал бурчини ўтаётганда вафот этган жангчиларнинг ҳар бир фарзандига 2 минг сўмдан пул топширилди.

Ҳозирги қийин шароитда «афғон»ларнинг болаларига моддий ёрдам кўрсатилаётгани диққатга сазовордир. Бугунги кунда шаҳримизда 54 та ана шундай меҳр-шафқатга муҳтож оилалар бор. Республика ҳарбий комиссариати томонидан шаҳар комсомол қўмитасига тақдим этилган рўйхат яна қайтадан кўриб чиқилмоқда. Мақсад — биронта бола нафақасиз қолмаслиги зарур.

Ана шу хайрли иш юзасидан ВЛКСМ Марказий Комитетининг иккинчи пленумида қарор қабул қилинган эди. Шундан сўнг республиканинг барча комсомол ташкилотларига бу ҳақда кўрсатма берилди.

— Афғонистонда ҳалок бўлганларнинг фарзандларига ғамхўрлик кўрсатиш биринчи галдаги вазифаларимиздан биридир, — деди Тошкент шаҳар комсомол комитетининг биринчи котиби Жавоҳарлал Ҳакимов учрашувда. — Бу борадаги барча муаммоларни биргаликда ҳал этишимиз лозим.

Шу ўринда шаҳар комсомол комитети, комсомолларнинг саъй-ҳаракатини алоҳида таъкидлаш зарур. Байналмилалчи жангчиларнинг оиласига ёрдам кўрсатиш учун шаҳар ва республикадаги «Афғон» ташкилотлари билан мустаҳкам алоқа ўрнатиб, ҳамкорлик қилмоқдалар.

Шавкат САЪДИЕВ.

Бугунги кун нафаси

ЖУМҲУРИЯТИМИЗДА

◎ Кеча Ўзбекистон ССР Адлия вазирлигида бу йил ташкил этилган «Эл» халқаро уюшмасининг устави рўйхатга олинди. Уюшма турли мамлакатларда яшаётган ватандошларимиз билан яқин алоқалар ўрнатишни ўз олдига мақсад қилиб қўйган.

МАМЛАКАТИМИЗДА

◎ СССР Давлат статистика комитети маълумотларига кўра, 1991 йилнинг биринчи ярмида мамлакатда ялпи миллий маҳсулот ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 10 фоизга, ижтимоий меҳнат унумдорлиги 11 фоизга, саноат ишлаб чиқариш ҳажми 6,2 фоизга камайган. Айни пайтда аҳолининг пул даромадлари 131,6 миллиард сўмга кўпайган.

◎ Москвада хусусий уй-жойларни сотиш бўйича биринчи кимошди савдоси бўлиб ўтди. Кўп қаватли уйлардаги икки-уч хонали квартиралар жумладан, 1 миллион 250 минг сўмдан 1 миллион 670 минг сўмгача нархларда сотилди.

ХОРИЖДА

◎ Бугун СССР Президентининг Буюк Британияга амалий сафари бошланди.

◎ АҚШ конгресси 1992 йилда «юлдузли уруш»лар дастурини бажариш учун 4,6 миллиард доллар ажратишни режалаштирмоқда. Бу дастурга мувофиқ 1996 йилда космосга ракеталарни қирувчи қуроллар чиқариш кўзда тутилади.

СССР халқлари X ёзги спартакиадасида

ОЛТИН МЕДАЛЛАР МУБОРАК!

Донецк шаҳрида оғир атлетика бўйича мусобақаларда жумҳуриятимиз полвонлари муваффақиятли қатнашдилар. Улар иккита олтин ва иккита бронза медалига сазовор бўлишди.

Ноил Муҳаммадёровни спорт мухлислари яхши билишади. У Сеул Олимпиадасида кумуш медалини қўлга киритди. Жаҳон биринчилигидаги баҳсларда ҳам кўпчиликни ҳайратга солди. Икки кураш бўйича иккинчи ўринни олиб, кумуш медал билан тақдирланган.

Спартакиадада эса у ажойиб ғалабага эришди. 100 килограммгача вазндаги полвонлар баҳсида 407,5 килограмм натижа кўрсатди.

Нукуслик паҳлавон Сергей Сирцов вазни 90 килограммгача штангачилар мусобақасида олтин медални олди. Бу йилги Европа қитъаси биринчилигининг чемпиони, жаҳон мусобақасининг кумуш совриндори икки курашда 400 килограмм натижа кўрсатди.

Балли, полвонлар!

● ОТ СПОРТИ. Мусобақа Минск яқинидаги Ратомка қишлоғида ўтказилди. Ўзбекистон чавандозлари 5-ўринни эгаллашди.

● БАДМИНТОН. Нижний Новгород шаҳри спартакиаданинг бу тури бўйича марказ бўлди. Жумҳуриятимиз вакиллари 6-ўринни олишди.

ҲУРИ аянинг тим қора сочлари кумуш ранг тусга кирибдики, ҳамон кечаси кутишни жон-дилидан яхши кўради. Оқшом дастурхонини ёз мевалари билан тўлдириш ниятида ширин хаёллари билан Олой бозорига етиб келганини ҳам билмай қолди. У пешонасини кўк дуррача билан боғлаб олган қорачадан келган жувондан помидорнинг нархини сўради.

— 3 сўм, опоқижон, — жувон тилла тишларини кўрсатиб зўрақи жилмайди.

— Неча килосини айтаяпсан, қизим?

— Ие, қандай хотинсиз ўзи, бир килосида.

— ...

Ҳури ая бир зум тик туриб қолди. Сўнгра ўзидан 5—6 қадам нарида бир даста пулларни тартиб билан тахлаётган йигит ёнига келди.

— Бодринг қанчадан болам?

— Олинг, шошиб турибман, сизга 3 сўмдан.

Нон бозорида ҳам нархлар осмонда. Бундан ярим йил муқаддам 15 тийинлик бўлган бўрсилдоқ нонлар бугун 40 тийиндан қўл-қўлига тегмайди. Кулча нондек келадиган седанасиз патирни «Бир сўм йигирма тийин» деб ўтиришибди.

Ҳури ая ушбу манзарани кўриб ўша даҳшатли уруш йилларида бўлиб ўтган воқеани эслади.

Бизни ўйлантираётган муаммолар

УМИДЛИ ДУНЁ

Ҳури оддий меҳнаткаш хонадонининг ягона қувончи эди. Онаси Ғилмонхон Ҳадрадаги 2-трамвай манзилгоҳида фаррош, укаси Минаҳмат чилангар, аммаси Рихсиопа кондуктор, амакиси Комил ака вагон ҳайдовчи, почачаси Зуфар Алиев эса директор лавозимида ишлар эди.

Фашистлар Германиясининг она Ватанимиз тупроғига хиёнаткорона бостириб кириши Тошкент трамвайчиларининг ҳам тинчини бузди. Кўзларида ғазаб ва нафрат қайнаган трамвайчилар 23 июнь куни эрта тонгданоқ митингга йиғилиб, қутурган гитлерчиларни ер билан яксон қилишга даъват этдилар. Қонли уруш бошланган йилнинг иккинчи ярим йиллигида 94 та тоштрамчи Ватан ҳимоясига чақирилди, 355 киши эса «Сельмаш», «Подъёмник», «Октябрь инқилоби» номли заводларга ўқ-дори ва қурол-яроғ ишлаб чиқаришга сафарбар этилди. Эркаклар ўрнини аёллар билан тўлдириш энг муҳим муаммога айланди.

Зуфар ака эридан қора хат келган Ҳурининг уйига таъзия билдириб келди, 23 ёшар келинчакка насиҳат қиларкан, 2-трамвай депосида эркаклар ўрнида хотинлар енг шимариб меҳнат қилаётганликларини «қистириб» ўтди ва сўзининг охирида «Борсанг, сенга ҳам лойиқ иш топилар» дея юпатди.

Тиришқоқ ёш келинчак Ҳури кондуктор, сўнгра трамвай ҳайдовчилик касбини эгаллади. Ғарбдан бадарға қилинган завод ва фабрикалар Тошкентда тиклана бошланди. Айниқса, темир йўл вокзалидан ҳарбий госпиталга ярадорларни трамвайда ташиганини эсласа кўзлари ёшланади. Ўшанда одамлар хўп бир-бирларига меҳрибон эканлар. Узоқ-яқиндан келган меҳр-шафқатлилар қопчаларда бодринг, челак-челак помидорлар, узум, қовун ва тарвузларни ярадор жангчиларга текин ташлаб кетишарди. Энди-чи, бозор иқтисодиётида юз бераётган баланд нархларни кўриб томоғингга бир нарса тиқилгандек бўлади.

Меҳнат фахрийси Ҳ. Мараимова келажакка ишонч билан қараб яна ўзини ўзи юпатди. Бора-бора бу оғир кунлар ҳам ўтиб кетар, ҳамма нарса ўз изига тушиб кетар. Умид билан дунё...

Фаттоҳ АБДУРАҲМОНОВ.

Оқшомхон илтимосига кўра

ХАЛҚ СЕВГАН САНЪАТКОР

● Ҳурматли муҳарририят! Рўзномангиз саҳифасида таниқли ва ардоқли актёримиз Зикир Муҳаммаджонов ҳақида мақола бериб, унинг серқирра фаолияти билан таништирсангиз.

Боситхон АШРАПОВ,
Ҳайитбой НОРМАТОВ,
бинокор муҳандислар.

ЗИКИР Муҳаммаджонов ўзининг Ҳамза театри саҳнасида, кинода, «ойнаи жаҳон»да, радиода яратган образлари билан шуҳрат топиб келаётган таниқли санъаткордир. У ҳеч қачон ўз обрўсини ерга урган, касбдошларининг бўйнини хам қилган эмас. У софдил санъаткор сифатида дилларга муҳрланган. Айни пайтда актёрнинг донишмандлиги, ажойиб қирралари рўй-рост бўй кўрсатмоқда. Ҳар гал эл истиқболига чиққанда янги гап айтади, яратган қаҳрамонларининг янги талқини билан одамлар дилига кириб боради.

Зикир аканинг оҳанграбоси бор. Инсон машҳур бўлиши мумкину, лекин севимли бўлиши қийин. Унинг севимли бўлиши боиси, юксак истеъдоди-ю, катта меҳнатида.

Катта бир тўй кечасида устози Олим Хўжаев ҳаётидан ажойиб янги гап айтди. Бу бугунги кунимиз нафасини ифода қиладиган, ижтимоий аҳамиятга эга гап эди. У, Олим Хўжаевнинг келиб чиқиши инқилобдан олдинги савдогар оиласидан эканлиги, у вақтда савдогарлар жамиятнинг энг илғор зиёлиси, элни маъмур, юртни обод қилувчи, халқлар ўртасида ҳурмат ва дўстликни мустаҳкам боғловчи кишилар бўлгани туфайли Олим Хўжаев ўта маданиятли, ахлоқ ва одобли, тарбия кўрганлигини айтди. Дарвоқе, жумҳуриятимиз бозор иқтисодиёти шароитида савдо аҳлининг юқоридагидек фазилатга эга бўлиши, бировнинг ҳақига хиёнат қилмай ўндан тўққизни урмай ҳалол-пок тижорат ишларини юритиш жамиятимиз, санъатимизнинг ривожига катта ҳисса қўшажагини айтди. Бу фикр одамларни ғоят тўлқинлантирди. Актёрга янада меҳр товланди.

Зикир ака фақат шу бугунгина эмас, ҳамиша ижодий учрашувларда шунақанги катта олқиш олади. Чунки у киши минбарга кўтарилганда тил учида турган, зарур, фойдали гапни топиб гапириб халқнинг юраги билан ҳамюрак эканлигини намоён этади. Зикир ака тарихни синчковлик билан ўрганади. Давр нафасини зийраклик билан илғаб олади. Келажак ҳақида дадил фикр юритади. У тарихий қадриятларимизнинг кемтик, ярим-ёрти ҳолда эмас, бир бутун ютуқ ва камчиликлари билан тикланишини истайди. Ютуқлардан фахрланиб, камчиликлардан хулосалар чиқаришни истайди. Масалан, Ҳамза театри саҳнасида Темур ҳақида тўлақонли асар пайдо бўлишини орзу қилади. Чунки давлатга кучли, ақлли, баҳодир шахслар келса юрт обод, эл маъмур бўлишини билади.

Шу ўринда бир нарсани айтиб ўтмоқчиман. Ҳозир Италия билан «Самарқандфильм» ҳамкорликда «Амир Темур» деган фильм яратишга киришган. Темур сиймоси учун Темур авлоди бўлмиш ўзбек актёри танланиши шарт эди. Агар ўзбек киночилари аралашмаганда, бу ҳол кечиримли бўларди. Мен шу ролга Темурга ўхшашиб кетадиган Зикир акани тавсия этган бўлардим.

Зикир ака ҳар бир миллат ўзининг тарихий Ватанида эркин яшаши кераклигини, тилини, маданиятини, урф-одатини, диний эътиқодини сақлаб, ривожлантиришлиги зарурлигини ўз ролларига сингдиради. Ҳазрати Алишер Навоийнинг:

Ғурбатда ғариб шодмон бўлмас эмиш,
Эл анга шафиқу, меҳрибон
бўлмас эмиш.
Олтин қафас ичра қизил гул бутса
Булбулга тикандек ошён бўлмас эмиш,

машҳур рубоийсини жумҳуриятимизнинг мадҳи тарзида ижро этилишини орзу қилади. Чунки беш юз йиллик синовдан ўтган, Ватан ҳақида бундан ортиқ ёзиб бўлмаслигини айтади.

Зикир ака дунёни чуқур идрок этувчи файласуф ҳамдир. У идрокнинг етук пиллапоясига қайси йўл билан етиб келди, деган савол туғилади. Содда қилиб айтганда, тафаккур зуваласида — қонида бор. Нега деганда Зикир аканинг бобоси Иброҳим ҳожи Тошкентнинг айтгулик кишиларидан бўлган. Тошкентнинг Чорсу даҳасида шаҳар ҳовлиси бўлган бўлса, Кўкча даҳасида дала-боғлари бўлган. Кўкчадаги Шайх-Зайниддин бува мақбараси жойлашган мозористон кираверишига масжид қурдирган инсон. У масжид ҳозир анча кенгайиб, Тошкентдаги катта масжидларнинг бирига айланган.

Зикир ака 17 ёшида, 1938 йили Ҳамза театрига артист сифатида қабул қилинган. Сўнг Тошкентдаги Островский номли (ҳозир М. Уйғур номида) театр ва рассомлик санъати олийгоҳига кириб, 1951 йили битирди. Курсдошлари Тошхўжа Хўжаев, Яйра Абдуллаева, Эркли Маликбоевалар ҳам Ҳамза театрига ишга келди. Зикир акага Шиллернинг «Макр ва муҳаббат»идаги Фердинанд ролини топширишди. Бу роль театршунослар ва устозлар олқишига сазовор бўлди. Шундан сўнг Зикир ака бир қатор — Ленин, Собир Раҳимов, Кассио, Борис каби ўнлаб йирик ролларини яратиб театр оламида ўз ўрнини топди. Устозлари Аброр Ҳидоятов, Олим Хўжаев, Шукур Бурҳоновлар сафидан ўрин олди. Ҳамза театрининг ленинномасини Саъдихон Табибуллаев бошлаб берган бўлса, Шукур Бурҳонов муваффақиятли давом эттирди. Сўнгра бу ролга Зикир акага ишонч билдиришди. Зикир ака М. Шатровнинг «6 июль», «Қизил яйловдаги кўк тулпорлар», К. Яшиннинг «Йўлчи юлдуз», «Инқилоб тонги» спектаклларида катта ютуқлар билан давом эттирди. Бу образ Зикир акада қуйиб қўйгандек муваффақиятли чиқди. Айниқса, «Инқилоб тонги»даги Ленин Тошкент ва Москва томошабинлари-ю, театршуносларининг диққатини тортди, ҳайратлантирди. Шу Ленин образи учун 1977 йили СССР Давлат мукофотига сазовор бўлди.

Зикир ака — Ленин, Собир Раҳимов, Эдигей, Улуғбек каби ўнлаб ижобий қаҳрамонлар билан бир қаторда Мирзакаримбой, Темур, Ҳусайн Бойқаро каби ўнлаб характерли образларни ҳам севиб ўйнаб, мукофотларга сазовор бўлди. Бу актёрнинг серқирралиги, маҳорати ва иқтидорининг кучлилигидандир. Масалан, «Қутлуғ қон»даги Мирзакаримбой образи учун 1989 йили Ҳамза мукофотига сазовор бўлди. У бой образини кўпгина спектаклларимизда саҳнадан саҳнага ўтадиган ҳажвий қиёфадаги схематик, карикатуранамо бойлардан эмас. Балки оддий боққолдан чиққан, ақл-идроки билан бой бўлган. Эндиликда Россия савдогарлари билан гумашталик қиладиган биринчи жаҳон уруши гирдобига тортилган русларга пахта қурол сифатида зарурлигини билган ишбилармон, уддабуронлиги туфайли бойиб қолишини кўзлаган киши сифатидаги бой образини яратди. Зикир ака образлар психологиясини очишда замон ва маконнинг тарихий давр вазиятини чуқур англаб олади. Унинг образларида аввалги яратган таниқли образларнинг қайтариқ-такрорлари сезилмайди.

Ҳар янги спектакль актёрга имтиҳон, унинг ёши, унвони лауреатларидан қатъий назар, Зикир ака 1938 йилдан бери ҳар йили неча-неча имтиҳонлардан аъло ўтиб келмоқда. Зикир Муҳаммаджоновнинг «Асрга татигулик кун» (Ч. Айтматов) асарида яратган Эдигей образи Қозоғистон чўлларининг бўронли бекатида инсониятга яхшилик қилиб, яхшилик кўрмаган бир фидойи инсоннинг ёрқин образидир. Зикир ака бу образни юрагидан ҳис қилиб, унинг дарди, дадил айтилаётган жумҳуриятимизда 9 миллион қашшоқнинг дарди сифатида яратди. Зикир ака, табиатан мулоҳазакор инсон, халқ таъбири билан айтганда дарров ўтни олиб қамишзорга кириб кетмайди.

Зикир ака жамоат арбоби сифатида бир неча йиллар (1977-81) Ўзбекистон театр жамиятига раислик қилди. Устозлари, ҳамкасблари ҳақида рўзнома ва ойномаларга хотиралар, эсдаликлар, мақолалар ёзиши савобли иш бўляпти. Унутилиб бораётган санъаткорлар қайта ёдланиб, ҳурматлари бажо келтириляпти.

Зикир аканинг меҳнатлари эса ўз вақтида яхши қадрланди. Эътиборга олинди. Бу, албатта, ижодкорнинг бахти ва омади бўлди. Негаки, бизнинг шароитимизда унвон ва мукофотлар ижодкорга сув билан ҳаводай зарур. Чунки у янги-янги уфқлар очади, имкониятлар, имтиёзлар беради. Зикир ака 1956 йили Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист, 1965 йилда Ўзбекистон ССР халқ артисти, 1977 йилда эса СССР халқ артисти унвонларига мушарраф бўлди, бир қатор орден ва медаллар нишондори ҳамдир. Ленин ордени, икки марта Меҳнат Қизил Байроқ ордени, ҳамда қатор медаллар шулар жумласидандир.

Зикир ака ҳамиша жамоат ишларида фаол иштирок этиб келмоқда. Масалан; Тошкент вилояти фирқа қўмитасининг бюро аъзоси, 1987 йили Москвада ўтган XIX партия конференциясининг делегати. Бир неча марта шаҳар Кенгаши депутати (1952-56 йиллар), ЎзССР Олий Кенгашининг депутати (1980 йил).

Зикир ака жаҳонгашта ҳамдир. Махсус туристик сафарларда кўпгина хорижий мамлакатлар: Англия, Шотландия, Испания, Кипр, Венгрия, Чехословакияларда бўлган. Ҳиндистонга эса киносъёмкаларга борган. Зикир аканинг кинофильм, телефильм ва видеофильмдаги ижодий фаолиятининг ўзи катта-катта мақолаларга мавзудир. Унинг «Собир Раҳимов»даги Собир Раҳимов, «Қўқон воқеаси»даги Аҳмедов, «Ватан ўғлонлари»даги Ботиров, «Алибобо ва қирқ қароқчи»даги Юсуф, «Фидойи»даги Маҳмуд каби 30 га яқин образлар киноактёрнинг юксак истеъдоди маҳсулидир.

Зикир ака телекўрсатувларнинг бирида, етмишга кириб ҳам қаримай, қирчиллаб юришимнинг боиси фарзандларимнинг яхшилигидир, деган эди. Дарҳақиқат, Зикир аканинг беш ўғли, жуда кўп набиралари бор. Фарзандлари ҳаммаси ўқимишли, бир ишнинг бошини тутган, бола-чақалик.

Шу кунларда И. Султон ва Уйғуннинг «Алишер Навоий» драмаси Ҳамза театрида янги таҳрир ва янги талқинда Т. Азизов режиссёрлигида саҳнага олиб чиқилмоқда. Шу спектаклда Зикир ака Алишер Навоийнинг кексалигини катта маҳорат билан яратяпти. Севимли актёримизга омад ёр бўлаверсин!

Ҳайдар МУҲАММАД,
СССР Ёзувчилар уюшмасининг аъзоси, драматург.

Улуғ сиймолар

НИЗОМИЙ — ЖАҲОН ШОИРИ

ЯҚИНДА Эрон Ислом жумҳуриятининг Табриз шаҳрида улуғ мутафаккир Низомий Ганжавий таваллудининг 850 йиллигига бағишланган Халқаро илмий анжуман бўлиб ўтди. Унда Япония, Хитой Халқ Жумҳурияти, Чехословакия, Италия, Ҳиндистон, Польша ва бошқа мамлакатлардан кўплаб таниқли эроншунос олимлар иштирок этишди. Совет Иттифоқидан борганлар қаторида Озарбайжондан Мубориз Ализода, Ғаффор Кандли, Рустам Алиев, Нушоба Орасли, Мехди Козимов, Имомберди Ҳамидов каби таниқли олимлар, Ўзбекистондан эса Ҳамид Сулаймонов номидаги Қўлёзмалар илмгоҳининг илмий ходимларидан, филология фанлари доктори Муҳаммаджон Имомназаров ҳамда Тошкент Давлат Дорилфунунидан филология фанлари номзоди Суюма Йўлдошевалар қатнашишди. Бу хайрли тадбир Табриз дорилфунунининг Тил ва адабиёт куллиёти ташаббуси билан уюштирилди.

Тўрт кун давом этган анжуманда юздан ортиқ маъруза ва ахборотлар тингланди. Жумладан, Ўзбекистондан борган Муҳаммаджон Имомназаров «Ҳаким Низомий ва Амир Хусрав» мавзуида, Суюма Йўлдошева эса «Ўзбекистонда Низомий ижодининг ўрганилиши» мавзуида сўзга чиқдилар. Қўлёзмалар илмгоҳининг илмий ходимаси Фозила Сулаймонова тайёрлаган «Низомий асарларига ишланган мўъжаз тасвирлар» альбоми Ўзбекистон илм аҳли номидан конгрессга тақдим этилди.

Ушбу сана муносабати билан анжуман меҳмонлари иштирокида Табриз шаҳрида Низомий Ганжавий ҳайкалининг очилиш маросими ҳам жуда ҳаяжонли кечди. Шунингдек, турли мамлакатлардан ташриф буюрган олимлар ўртасида шоир ижоди билан боғлиқ илмий мулоқотлар, туркий ва форсий тиллардаги адабиётлар ҳамкорлигига оид суҳбатлар, Низомийга бағишланган шеърхонлик кечалари анжуманга янада файз бағишлади.

Анжуманда таниқли эроншунос, низомийшунос олимлар билан бир қаторда Табриз шаҳри фуқаролари бўлган шифокорлар, муҳандислар, савдо аҳли ҳам шоир таваллудига бағишланган маърузалари билан сўзга чиқдилар. Суҳбатлар давомида Эрон ва Озарбайжон олимлари Алишер Навоий ижодига ҳам катта қизиқиш билан қарашларини билдириб, шоирнинг 550 йиллик таваллудига атаб ўтказиладиган анжуманда иштирок этиш ниятини изҳор этдилар.

Абдумалик АБДУРАҲМОНОВ.

«Ўзбек исмлари» муҳокамаси

ТОШКЕНТ Давлат дорилфунунининг ўзбек филологияси куллиётида профессор Эрнест Бегматовнинг яқинда чоп этилган «Ўзбек исмлари» асари талаба ва ўқитувчилар ўртасида муҳокама қилинди. Баҳсда дорилфунун қошидаги малака ошириш курсининг тингловчилари, ўзбек филологияси ҳамда физика куллиётлари толиби илмлари қатнашишди.

Муҳокамани ўзбек тилшунослиги кафедрасининг мудири, профессор Карим Назаров бошлаб берди. Шундан сўнг талабалардан Улуғбек Ҳамдамов, Меҳрибон Абдураҳмонова сўзга чиқишиб китобдаги «Я», «Ё», «Е», «Ю» ҳарфлари билан бошланадиган исмларни я-йа, ё-йо, е-йэ, ю-йу тарзида ёзилса миллийлик сезилиб туриши ҳақида гапиришди. Уларнинг фикрича икки мингдан ортиқ исм Я, Е, Ё, Ю ҳарфлари билан ёзилар экан.

Кейин ўқитувчилардан Р. Сайфуллаева, Х. Мажидова, Ш. Ўнгалов ва бошқалар ҳам ўз фикр-мулоҳазаларини билдиришди, рисолада келтирилган мисоллар тилимиз бойлигига ҳисса қўшишини таъкидлашди.

Толиб ЭРНАЗАРОВ.

Лойиҳа устахонасида

БЎЛАЖАК ШИФОКОРЛАРГА

МАНА бу суратдаги лойиҳага бир назар ташланг. Хаёлингизда дарҳол бу қандай маскан бўлди ва унинг ижодкорлари ким, деган савол пайдо бўлиши табиий.

Шаҳримизда «УзгипроНИИздрав» лойиҳалаш илмгоҳи бир неча йиллардан бери фаолият кўрсатиб келяпти. Унинг хизматчилари томонидан яратилган лойиҳалар бўйича қурилган тиббий масканлар бутун халқ бахт-саодати ва саломатлиги йўлида хизмат қилмоқда.

Яқинда ушбу илмгоҳнинг 4-архитектура-қурилиш бўлими 2-устахонаси ижодкорлари зиммасига СССР Соғлиқни сақлаш вазирлигининг Ўзбекистон бўлими учун мўлжалланган бино лойиҳаси яратиш вазифаси топширилган эди. Устахонанинг А. Аюбжонов, Н. Карпушева, С. Юнусова, А. Жиляев, И. Воловин сингари меъморлари бу масъулиятли ишни шараф билан бажардилар.

Шу кунларда 11-баланд қаватли уйлар қуриш трестининг бир гуруҳ бинокорлари янги ТошМИ ҳудудида бунёдкорлик ишларини бошлаб юбордилар.

Холмат МИРЗАКАРИМОВ.
Муаллиф сурати.

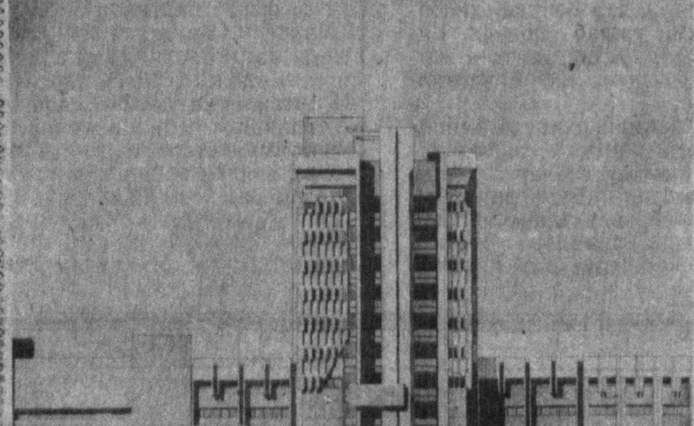

Ўлкамиз ноз-неъматлари

ҲЎЛ МЕВАЛАР ХОСИЯТИ

Диёримизда ёз фасли ўз тароватн билан дастурхонимизни тўкин этиб турибди. Ажойиб ноз-неъматлардан олма, ўрик, олхўри, олча, узум, шотут ва бошқа тар мевалар аъзои-танимизга қувват ва лаззат бағишлаяпти. Қуйида тиббиёт илмининг бобокалони Абу Али ибн Синонинг «Тиб қонунлари» китобидан ёз неъматларининг хосияти ҳақида баъзи намуналарни оқшомхонларимиз диққатига ҳавола этамиз.

ОЛМА

● Хушбўй, ширин ва нордон олмалар юракни қувватли қилади.

● Заиф меъдани қувватлантиради.

● Хамирнинг ичида пиширилган олма иштаҳанинг камлигига фойдалидир. Олманинг талқони қусишни тўхтатади.

ШОТУТ

● Оғиз ва томоқ шишларини қайтаради, унинг барги томоқ оғриқларига қарши ишлатилса фойдалидир.

● Баргининг суви билан оғиз чайқалса тиш оғриғига фойда қилади.

● Тутнинг ҳамма хилини ҳам овқатдан илгари ейиш керак, шунда улардан меъдага зарар етмайди.

● Агар тут, ток ва қора анжирнинг баргларини ёмғир сувида қайнатиб ишлатилса, сочни қорайтиради.

ЎРИК

● Меъда учун фойдалидир. ... Туршак суви ташналикни қондиради.

● Совуқ мижозли кишилар эса ўрикни тоза асал билан ейишлари керак.

● Ивитилган туршак иситмаларга фойда қилади.

ОЛХЎРИ

● Озиқлиги оздир. Таомдан олдин ейилсин.

● Елими яраларни битиради, сирка билан қўшилгани темираткини йўқотади; хусусан у билан асал ёки шакар аралашган бўлса, айниқса болаларда яхши натижа беради.

● Елими кўзга тортилса, кўзни қувватли қилади.

● Кўкракдаги оғриқларга фойда қилади.

● Унинг аччиқ хили сафрони қайтаради.

Нигора АБДУРАҲМОНОВА тайёрлаган.

«Учқун» ишлаб чиқариш бирлашмасида кўплаб илғор ишчилар меҳнат қилишади. Сиз суратда кўриб турган З. Юсупова, С. Аҳмаджонова, Г. Тўққизбоева, М. Каримова ва М. Асқаровалар шулар жумласидандир. Бу зебо қизлар томонидан тайёрланаётган маҳсулотлар сифатлилиги билан ҳамиша ажралиб туради.

Рустам Шарипов сурати.

Кунлардан бир кун

МАШҚДА ДАВОМ ЭТИНГ...

ЖОРЖ Бернард Шоу илк бор танқидчиликни бошлаган кезлари, танишларидан бири уни тушликка таклиф этади. У хонага кирган пайтда уй соҳибининг қизи куй чалишни машқ қилаётган экан.

— Эшитишимча, — деди қиз танқидчига ўгирилиб қараркан, биронта куй чалиб бериш ниятида ёқимли жилмайиб, — яхши мусиқани мароқ билан тинглар эмишсиз?

— Ҳа, албатта, — деди Шоу, — лекин сиз мендан иймaниб ўтирманг... Машқда давом этинг, машқда!

Тожибой ЮСУФАЛИЕВ.

Обидалар—халқ мулки

СУЗУК ОТА ЖОМЕСИ

ТОШКЕНТ шаҳрининг Бешёғоч даҳасида Хожа Нуриддин, Чўпон ота, Сузук ота каби тасаввуфчи шайхларнинг мақбаралари, масжид-мадраса жомелари жойлашган. Мана шундай табаррук зотлардан бири Сузук ота номи билан аталиб келинган маҳалла номи унутилиб, «Қаҳрамон», Наримонов, «Обод» каби номлар билан юритилди. Маҳалладаги Сузук ота масжид-мадраса жомесига жойлашган сирли идишлар заводи бинони ўз режаси бўйича ўзгартириб юборди, бино ичига кучли дастгоҳлар, қувурлар ўрнатилди. Лекин маҳалла аҳлининг саъй-ҳаракати натижасида завод кўчирилди, аммо бинонинг масжид қисми яроқсиз ҳолга келтирилди. Ушбу расмга бир назар ташласангиз, аҳволни кўриб қаттиқ ранжийсиз. Фақат қайта қуриш ва ошкоралик шарофати туфайли тарихий обидаларни қайта тиклаб яна халққа қайтаришга кенг имконият яратилди. Октябрь район ижроия комитетининг қарорига асосан маҳалламиз номи қайта тикланиб, Сузук ота номи билан аталадиган бўлди.

Ҳозирги бозор иқтисодиётига ўтиш, ишчи кучи ва маблағ етишмаётганлигини ҳисобга олиб ҳамда халқ ҳашари йўли билан халқ усталаридан фойдаланиб, Сузук ота масжид-мадраса жомесини таъмирлашни маҳалла ихтиёрига ўтказиб бериш илтимос қилинди. Тегишли мутасадди ташкилотлар маҳалладаги қурилишга ҳисоб очиб бердилар.

Энди шундай савол туғилади: «Сузук ота ким ва унинг номидаги масжид-мадраса жоме қачон қурилган?»

Сузук ота ҳақида маълумот тўла топилгани йўқ. Халқ оғзида Сузук ота Аҳмад Яссавийнинг иниси Иброҳимнинг ўғли Исмоил отанинг энг кичик фарзанди деб юритилади. Алишер Навоий ўзининг «Насоим-ул-муҳаббат» асарида шундай деб ёзади:

«Исмоил ота — Хўжа Аҳмад Яссавийнинг Иброҳим ота отлиқ инисининг ўғлидир ва Хожанинг муриди ва назар қилганидир ва унга мурид асхоб суҳбатдош бўлибдур... Ёши юзга яқин ва отаниң ўз авлоди 17 ё 18 бор эди ва оламдан ўтарда авлоди орасидан Исҳоқ отани макони қилиб оламдан ўтибдур». XIX асрнинг тарихчиси Муҳаммад Солиҳ «Тарихи жадидайи Тошканд» китобида шундай ёзади: «Бешёғоч даҳасида Сузук ота ва Хожа Нуриддин мақбаралари бор эди. Сузук отанинг шажараси Ҳаким отага, Хожа Нуриддиннинг эса қашқарлик Оппоқ хожагача бориб етади».

Ҳаким ота Сулаймон Боқирғоний бўлиб, Аҳмад Яссавийнинг энг севимли шогирдидир. У 1186 йилда вафот этган. Демак, шу манбаларга асосланиб, Сузук ота XII аср охири ва XIII аср бошларида яшаган. Илмий тадқиқотчи олимлар Сузук ота ҳаётини ўрганиб чиқиб, халққа тақдим этар деган умиддамиз.

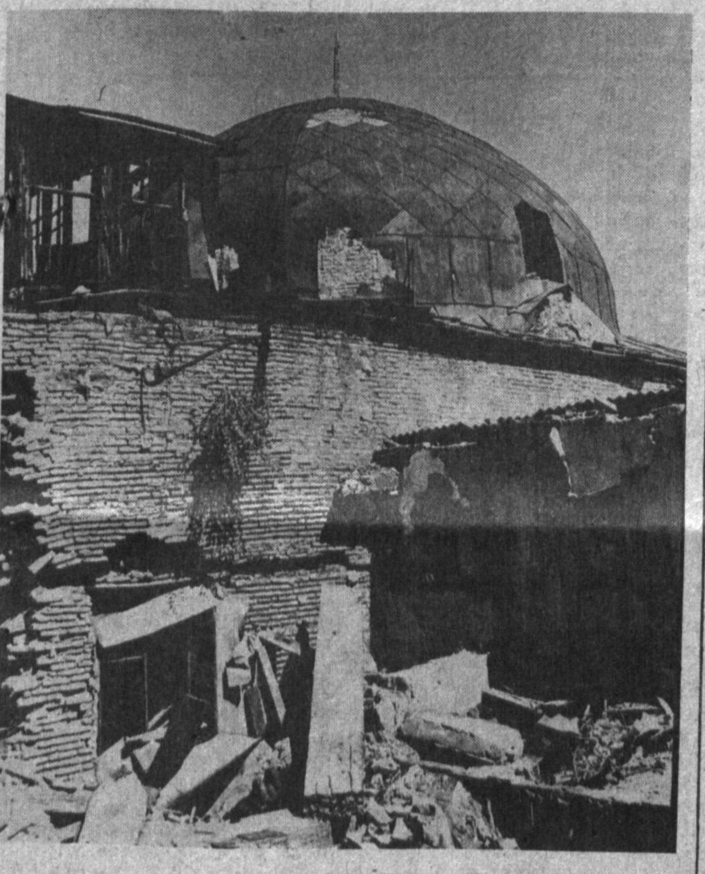

Сузук ота тасаввуфчилардан бири бўлиб, халқ орасида Ислом динини тарғиб қилади, халқни тўғри, ҳалол, инсофли, адолатли, сахий, меҳнатсевар бўлишга ундайди. У ўзаро низоларнинг олдини олишга, урушларнинг келиб чиқишига йўл қўймасликка уринади ва халқни шундай қилишга даъват этади. Ривоятларга кўра Сузук ота катта қозонларда овқатлар пишириб етим-есир, тул хотинларга ва бева-бечораларга улашади. У турли кароматлар кўрсатади.

Сузук ота одамларга панд-насиҳатлар қилади, ўгитлар беради. У халқ орасида шуҳрат қозонади. Мана неча асрлар ўтишига қарамай, унинг номи халқ қалбидан чуқур ўрин олиб келмоқда.

Унинг вафотидан кейин халқ мақбара қурган. Мақбара Улуғ Ватан урушидан кейин нураб тушган. Халқ кичик уйча шаклида қурган, қолган ғиштларни чойхона қурилишига ишлатган.

Санъатшунослик илмгоҳидан берилган ҳужжатга асосан, Сузук ота масжид-мадраса жомеси XVIII асрда қурилган. Бино манзарали меъморчилик кўринишида бўлиб, гумбазли минораси портал-гумбазлидир. Дарвозахонани бир қатор ёғочсинчли қурилмалар ўз ичига олади. Ишлаб чиқаришдан олдинги кўринишини оқсоқоллар қуйидагича таҳлил қиладилар.

Ёдгорлик ҳовлиси айланмасининг шимолий ва шарқий қисмида инқилобдан олдинги мадраса ҳужралари жойлашган. Портал-гумбазли дарвозахонанинг ён томонида кўп устунли айвон шаклида (соябон) бўлган. Масжид биносининг шарқий девори геометрик ва ўсимлик нақшин ва ганч ўймакорлиги билан безатилган.

Ўз даврининг йирик, ғиштдан қурилган, олдида ёғоч устунли айвони бўлган бино масжид Сузук ота ёдгорлик комплексининг (йиғилма) бош биноси ҳисобланади.

Ғиштдан қурилган масжид биноси бир гумбазли хонақо ва кўп устунли тўсин-васса (тоқи) билан беркитилган шифтли кенг хонадан иборат.

Хонақо гумбази бинонинг ишкомсимон елканли сатҳида жойлашган. Хонақо ичини ёритиш кириш тободонлари — ҳаво алмашинуви учун қилинган туйнук орқали ҳал қилинган. Ёдгорлик ички деворларида бир неча марта риҳатларини тузатиш ишлари бажарилган. Айвоннинг айрим жойларида (деворида) ганч ўймакорлиги қолдиқлари (қисмлари) сақланиб қолган. Қайта қуриш вақтида тунука ниқоб билан ўралган устунлар ўрганилмаган. Айвоннинг шифтидаги ёғоч тўсинлар, кўп устунли хона шифти ҳам юқоридаги сабабларга кўра ўрганилмаган.

Заводнинг таъсирида масжид-мадраса жоме биноси ҳаддан ташқари хароб ва ачинарли аҳволга келтирилган. Таъмирлаш ишига жуда кўп ғишт, ёғоч, тунука, цемент, ганч каби қурилиш материаллари кетади. Маҳалла аҳли таъмирлаш ишини амалга оширишда шаҳардаги кенг жамоатчиликка суянади. Кўнгли кенг, карами улуғ, нияти холис, муруввватли шаҳар фуқаролари ва жамоат ташкилотлари ёрдам беришни истасалар қуйидаги номерга пул ўтказишлари мумкин. Октябрь райони, саноат-қурилиш банки, ҳисоб № 002700906, код № 734138.

Ўрта Осиё ва Қозоғистон мусулмонлари диний бошқармаси ёрдам беришга аҳд қилди. 4-тиш қўйиш поликлиникаси шифокорлари ҳисобимизга 1000 сўм пул ўтказдилар. Бу олижаноб шифокорларга маҳалла аҳли катта миннатдорчилик билдиради. Маҳалла аҳли «Маҳалла» дастурида кўрсатилган режаларни ҳамжиҳатлик билан амалга ошириб, машҳур адиблар Ҳабиб Нўъмон, Абдулла Қодирий, Ҳабибулло Қодирий, Илҳом домла Обидов яшаган маҳаллани обод ва гўзал маҳаллага айлантирадилар. Сузук ота масжид-мадраса жомесини таъмирлаб олдинги ҳолига келтирадилар.

Назиржон ҲОЖИМАТОВ,
Октябрь райондаги 40-мактабнинг тил ва адабиёт ўқитувчиси.

Энг, энг, энг...

Алломалар ёққан машъаллар

● Ўрта аср Шарқида Хоразмий биринчи бўлиб жўғрофияга оид «Ернинг сурати» китобини («Китоб сурат ал-ард») яратиб, жўғрофия фанининг ривожига катта ҳисса қўшди. Биринчи бўлиб экватордан Ер қутбларига томон йўналишдаги етти иқлим, янги жўғрофий нуқталар, минтақалар, дарё-денгиз ҳавзаси ҳақидаги аниқ ҳисоб ва фактларни келтирди. Ўрта асрда биринчи бўлиб Хоразмий ўз асарларида Ернинг жўғрофий харитасини яратади ва бу билан картографияга асос солди.

● Ўзбек халқининг фарзанди, буюк ҳисобдон, мунажжим ва жўғроф, «Ҳозирги замон алгебрасининг отаси» Муҳаммад ал-Хоразмийдир. (787 — 850 йилларда яшаган.) Олимнинг тўлиқ исми Абу Абдуллоҳ Муҳаммад ибни Мусо ал-Хоразмий ал Мажусий ал-Қатраббулийдир).

Сақланганларга кўра, унинг қаламига мансуб асарларнинг сони йигирмага яқин бўлиб, энг муҳимлари «Ал-Хоразмий ҳинд ҳисоби ҳақида» рисоласидир. Фан тарихида биринчи бўлиб алгебра (ал-жабр)нинг фан сифатида пойдеворини қурди ва унга ном берди.

Хоразмий ишлаб чиққан тригонометрик жадвал Яқин ва Ўрта Шарқдаги биринчи тригонометрик жадвалдир. «Хоразмий зижи» Ўрта асрларда араб тилида ёзилган астрономик асарларнинг энг қадимгиларидан алгоритм ибораси унинг номи билан боғлиқ.

● Дунёда биринчи ҳисоблаш маркази Самарқандда Улуғбек раҳбарлигида қурилган.

● Салоҳиддин Мусо ибн Маҳмуд — Қозизода Румий Улуғбек мадрасасида астрономия бўйича биринчи мударриси бўлган. У 90 забардаст олимлар ичида катта шуҳрат қозонгандан кейин кўп ўтмай, машҳур ва етук олим сифатида бутун дунёга танилди. Уни ўша замон олимлари «Афлотуни замон» деб аташган. «Рисола фи-л-ҳисоб» («Арифметикага оид рисола»), «Рисолат ал-жайб» («Синус ҳақида рисола») каби кўплаб асарлар Қозизода Румий қаламига мансуб.

● Минглаб юқори малакали илмий мутахассислар орасида ҳам ўткир олим, ҳам зўр ташкилотчилар, «фан даҳолари» деб аташга муносиблари жуда оз учрайди. Геология фанлари бўйича улар фақат икки кишидир. У ҳам бўлса — Каныш Сатпаев ва Ҳабиб Абдуллаев!

Иккиси ҳам геологиядаги фаолиятини оддий корректорликдан бошлаб, академик ва миллий академиялар президенти даражасигача кўтарилган буюк мутафаккир олимлардир.

У жумҳуриятимизнинг энг биринчи геологи сифатида Ўрта Осиё металлогенистлар мактабига, шу жумладан геологиянинг петрометаллогения соҳаларига асос солди. Бор-йўғи эллик йил (1912—1962) умр кўрди, қисқа, лекин сермазмун умр давомида 130 дан ортиқ илмий асарлар (бештаси йирик монография) яратди.

● Ёш Ҳусайн ҳар нарсага қизиқарди. У ўзининг биринчи устози Нотилийга саволлар бераверибь ҳайратда қолдирарди. Баъзи устоз шогирди сўраган: «Нима учун қуёш ёзда барвақт, қишда кеч чиқади? Ой ва Қуёш нега тутилади? Узоқ ўлкаларда қандай ўсимликлар бор?» каби саволларга жавоб топишда қийналиб қоларди.

Бухорода анча обрў топган Абдуллоҳ Ибн Сино бир куни шоирлар, олимлар, астрономлар, амалдорларни ўз уйига чақиради. Абдуллоҳнинг ўғли ёш Ҳусайннинг юксак зеҳни, билимини синаб кўриш мақсадида ҳар бир меҳмон ўз соҳаси бўйича бир-бирларига навбат бермай саволлар ёғдира бошлайдилар. Ёш Ҳусайн барча саволларга жавоб беради.

Абу Али ибн Сино «Ҳаётингни илмга бағишламоқ учун, ўзинггача ўтган барча олимларнинг билганини билиб, ўзинг яна илгари қадам босишинг зарур...» деганида ҳам у 13 ёшдаги бола эди.

Ибн Сино 16—17 ёшларида шаҳарга машҳур табиб сифатида донг таратган. 240 та асарлари орасида «Қонун» асари Ўрта аср табобатининг ноёб ва ихчам қомусидир. Мутафаккир олимнинг беш китобдан, ўн тўрт жилддан иборат «Тиб қонунлари» эса энг йирик асаридир.

Инобат МИРЗАЕВА тайёрлаган.

КУН СОВУҚ ЭДИ

БИР йигит дўстига ўзининг севги фожиаси ҳақида сўзлаб, шундай деди:

— ...Ниҳоят, севгилим отасининг норозилигидан тоқатим тоқ бўлди. Дунёнинг шодлигию ғам-ғуссасидан қутилиш мақсадида, мен ва севгилим ўзимни дарёга ташлаб, ғарқ бўлишга қарор қилдик. Шундай мақсад билан қишнинг совуқ кечаларидан бирида кўприк устига келиб, бир-биримизни бағримизга босиб видолашдик. Қиз ўзини дарёга ташлади ва мен... ва мен эса, пальтомнинг ёқасини кўтариб қўйдим. Чунки ҳаво жуда совуқ эди!

Дарий тилидан Муқаддасхон МЎМИНОВА таржимаси.

Яхши удумларимиз

ОНА АЛЛАСИДА — ОФТОБ БОР

Аёл овозининг нафислиги билан эридан устун турмоғи лозим.
Маҳмуд ҚОШҒАРИЙ.

МУРҒАК қалбнинг нозик жилмайиши она қалбини жунбушга келтирди:

Кундузлари дейла уни,
Кандга қўшиб ейла уни,
Қўнғиротдан совчи келса,
Қимматбаҳо дейла уни.

Ҳа, аёл учун бу ёруғ оламда она бўлишдан ва жигарбандини суюб хиргойи қилишдан ҳам ортиқроқ бахт ва қувонч лаҳзалари бормикин? Волидаларимиз бадиий тафаккурининг нодир намунаси бўлмиш айтим-олқишлар, эркаламалар, овутмачоқлар, қизиқмачоқлар худди халқнинг ўзи, тили, урф-одати каби умрибоқий. Аёллар азалдан қўшиқ айтиб, жижисини парваришлаб, улғайтиришни ўз ҳаётларининг асл маъноси деб билганлар. Зеро, оналикни буларсиз тасаввур қилиш қийин. Негаки, хиргойиларнинг фарзанд камолотида тутган ўрни беқиёс. Бундай туркона туйғуларнинг боланинг руҳий ва ақлий ривожланишидаги аҳамияти тўғрисида тарихий ва замонавий манбалардан истаганча далиллар келтириш мумкин. Таассуфки, наволик дурдоналар тўғрисида қатор асосли гаплар бўлишига қарамай, бугунги кунга келиб, турли таъсирлар боис, асрлар давомида ҳаёт синовидан ўтган бундай шарқона оҳанглар таомилдан тушиб бораётганлиги афсусланарли. Бу жанр ҳанузгача ёзма адабиёт аҳлининг ҳам назарига тўлиқ тушганича йўқ. Бу жиҳатдан жаҳон халқлари болалар шеъриятидаги тажриба эътиборга молик. Чунки, инглизларда адабиёт қизиқмачоқлар тўқиш анъанаси XIX асрнинг дастлабки чорагидаёқ юзага келган. Русларда ҳам бу йўналиш алламаҳаллар таркиб топган.

Назаримизда, биз замонавий яшаймиз, деб азалий анъаналаримизга ўрин қолдирмадик чоғи. Биз узоқ йиллар маънавий-миллий қадриятларни баҳолашда, тарғиб ва ташвиқ этишда кўп шошқалоқликларга йўл қўйдик. Бир вақтлар ўтмишнинг зарарли сарқити деб бешикка ҳам қарши кураш олиб борилган. Қарангки, бешик ҳам жудаям керак нарса экан. Ахир, ёш гўдак кечаси бир неча марта тагини ҳўллаб безовталанади-ку. Она ҳам уйқуси бузилиб, тунда бир неча марта йўргакларни алмаштиришга мажбур. Бешикдаги бола тоза жойда ором олади. Европалик тиббиёт аҳлларининг аниқлашича, бола ётганда унинг оёқ-қўли қанчалик кам қимирласа, шунчалик тез ва осуда ухларкан. Энг асосийси эса кўп хиргойилар асосан бешик билан боғлиқ ҳолда ижро этилади.

Очиқ гап, фарзанд қошида хиргойи қилиш бугунга келиб анчайин сусайган бўлсада, аммо ҳали қалби лутфу эҳсонларга тўла, тили дурпаш волидаларимиз таомилидан тушмай келаётган қанча-дан-қанча жонфизо қўшиқлар бор. Агар бувиларимиз билан ҳамгап бўлсангиз бундай дурдоналарнинг нақадар кенг қамровли эканлигини янада ойдинроқ сезасиз. Шу ўринда қуйидаги айтим-олқишни ўқинг-а:

Баҳор келди, қиш чиқди,
Чақалоққа тиш чиқди,
Кичкинтой деб ўйламанг,
Унга ҳам юмуш чиқди,
Овқатини чайнашга
Ҳар куни бир иш чиқди.

Қувончдан қуйилган бу мисралар чақалоқнинг илк бор тиши кўриниши билан боғлиқ ҳолда юзага келган. Бунда шеърнинг мазмуни билан товуш таркиби бир-бирига узвий боғланган. Айтим-олқишда қиш, тиш, юмуш, иш каби оҳангдош сўзлар товушнинг бадиий воситаси сифатида ёқимли садо ҳосил қилишга хизмат қилмоқда.

Эркаламаларнинг айтим-олқишлардан фарқли ўлароқ, улар асосан она кайфияти кўтаринки, кўнгли шод бўлган чоғларда қалб қувончидан қуйилади ва ижрода маромига етиши мумкин. Мана шу ўринда яна бир эркалама:

Шу қизим катта бўлса,
Эшигимга тўй келар.
Ўн-ўн беш туя келар,
Ўн-ўн бешта қўй келар.
Ой десам, оғаи бордир,
Кун десам, кўзи бордир.
Унга энчи аталган
Улоқ бордир, қўзи бордир.

Бунда онанинг фарзанд камолотига ва хусусан, тўйга даҳлдор ниятлари ўз ифодасини топган. Тўй, туя, қўй, қўзи... булар товуш такрорлари бўлиб, оҳанг ёқимлилигини таъминлаб тингловчига завқ беради.

Мана бу шеърни ўқибоқ, онанинг ўз норасидаси қошида илтижо қилаётганини ҳис қиласиз:

Шу ўғлимга не бўлибди,
Кўзлари ёшга тўлибди.
Вой, кўзларинг қизармасин,
Дудоқларинг бўзармасин.
Йиғлама бас, дардинг олай,
Киссачангга кишмиш солай.

Тўғри навозиш маъносида. Аммо бола йиғисидан онанинг заррача ўкинчи йўқ. У фақат, энг асосийси дилни ўзига ром қилиб олувчи майин, сеҳрли овоз яратиш билан овора. Шеърдаги руҳий ҳолат билан тасвирийлик уйғун. Яъни чақалоқнинг йиғиси онада уни тинчлантиришни ҳиссий заруриятга айлантирган.

Ўзбек овутмачоқлари шарқ аёлининг нақадар фарзандсевар, бағри кенг, тенгсиз салоҳият эгаси эканлигининг тимсолидир. Эътибор қилганмисиз, бола қанчалик харҳаша ва инжиқлик қилмасин, оналаримизда заррача нуфурни сезмайсиз, аксинча, улар жигаргўшаси камолотида фақат офтоб ва ҳаётни кўргани-кўрган.

Йиғлоқи қизгинам урсин,
Биғлоқи қизгинам урсин,
Йиғласа — йиғлагудай,
Биғласа — биғлагудай.
Йиғисида офтоб бор,
Биғ-биғида ҳаёт бор.

Чиндан ҳам биғ-биғлаш бола учун товушларни идрок этиш йўлидаги биринчи қутлуғ қадам сифатида ҳаётий мазмунга эга. Бундай ижодкорлик замирида минг йиллар қаърига бориб тақалувчи ота-бувиларимизнинг доно ва даҳолигининг ифодаси бўлган халқ тарбиявий қарашларининг асрий тажрибаси мужассамлашган бўлса ажабмас.

Бадиият нуқтаи назаридан етарли шаклланган ва талаффузида болакайни таъсирлантирадиган даражадаги умумийликка эга бўлган сўзлар асосидаги қизиқмачоқларнинг ҳам фарзанд ақлий идрокининг шаклланишида ва унинг эстетик ривожидаги аҳамияти беқиёс:

Ана ўша тоғмиди,
Тоғ ёқаси боғмиди,
Боғ ёнида уймиди,
Уй атрофи гулмиди,
Ўша гуллар ичинда,
Камолахон бормиди?!

Қизиқмачоқдаги тоғ, боғ, уй, гул каби бадиий тасвирий безакларга оналаримиз ақлу заковатининг, бадиий иқтидорининг бетакрор намунаси сифатида қаралиши керак.

Мана шу қисқа мулоҳазалардан кўриниб турибдики, оналарнинг оромли оҳанглари: айтим-олқишлар, эркамалар, овунмачоқлар, қизиқмачоқлар ижтимоий-маънавий ҳаётнинг зарурият натижаси сифатида юзага келган. Инсон бадиий тафаккурининг бундай нодир дурдоналари болаларнинг руҳий ва, ақлий камолотидаги аҳамияти беқиёс. Бинобарин, бугунги ўзгаришлар даврида халқ навозишларига бўлган муносабатларимизда ҳам ижобий ўзгаришлар ясашга эришишимиз даркор. Шуниси-қувончлики, ўзбек болалар шеърий фольклорини тадқиқ этишда профессор Охунжон Сафаров кутилгандан ҳам зиёда ишларни амалга оширган. Олимнинг бу борада яратган қатор монография, илмий мақолаларидан кўпчилик хабардор. Аммо, барибир бу йўналишдаги тадқиқотлар ҳали давом эттирилади. Айниқса, алла, айтим-олқиш, овутмачоқлар, эркаламалар, қизиқмачоқларда оромли товушнинг ўрни, уни яратишнинг ўзига хос хусусиятлари борасида қатор илмий ишлар амалга оширилса айни муддао бўлур эди. Қолаверса, ҳозирда Фарғона водийси, Қашқадарё, Сурхондарё, Ўш, Чимкент вилояти ва Хоразм воҳаси болалар бадиий ижоди мустақил ўрганилаётгани йўқ.

Халқ таълими ва маданияти тадқиқотчилари ҳам мазкур йўналишда ҳали кўп ишлар қилишлари зарур. Бу борада матбуот саҳифаларида мақолалар бериб боришни, унинг савияси, мақсади ва мазмунини яхшилаш зарур. Алқисса, мақсадимиз келажак авлодлар ҳам халқнинг бадиий иқтидори, юксак ақлий тафаккурининг маҳсули бўлган маънавий дурдоналарнинг беқиёс жозибасидан баҳраманд бўлсин.

Муроджон МИРЗАЕВ,
Абдулла Қодирий номидаги Тошкент Давлат маданият илмгоҳининг ўқитувчиси.
Муҳаммад АҲМЕДОВ,
илмий ходим.

Ҳар тўғрида

ЖАҲОНДАГИ 170 МАМЛАКАТ БЎЙЛАБ

● УЛАН-БАТОР. **(ТАСС мухбири Дугар Санжиев).** Ганновер шаҳри яқинидаги Хофельхоф деган немис қишлоғида яшовчи Хайнц Штюкке велосипедда жаҳондаги 170 мамлакатни айланиб чиқишни мақсад қилиб қўйди ва шу мақсадига етай деб қолди. У яна 5 та давлатда бўлиши керак. Сайёҳ чегарадан чегарага қараб юрмайди, балки имкони борича ҳар бир мамлакатнинг диққатга сазовор жойларини бориб кўришга ҳаракат қилади.

Ҳозир у Монголия бўйлаб саёҳатини бошлади. Х. Штюкке Дархон, Сухэ-Батор, Эрдэнэт шаҳарларида бўлиш ниятидадир. Сўнгра у Монголия пойтахтига қайтиб келиб, ғарбий йўналишда мамлакат билан танишишни давом эттиради ва ёзнинг охирида Монголия — Совет чегарасидан ўтиб Ўрта Осиёга йўл олади. У Пекиндан Улан-Баторга келишда Гоби саҳросини босиб ўтди.

Х. Штюкке ўз қишлоғидан 1962 йилда олис йўлга чиққан эди, бу йил ўз юртига қайтиб боришни умид қилмоқда. 29 йил давом этган бу катта саёҳат вақтида велосипедда камида 335 минг километр йўлни босиб ўтади. Сайёҳ Совет Иттифоқидаги Москва, Ленинград шаҳарларида бўлиб, Болтиқбўйи орқали ватанига қайтмоқчи.

БАЛИҚ ОВЛАШ КЎПАЙДИ

⊙ ПЕКИН. **(ТАСС мухбири Павел Спирин).** Хитой мамлакатнинг шарқий соҳили бўйлаб жойлашган денгиз ресурсларини муҳофаза қилишни кучайтирмоқчи бўляпти. Шу мақсадда, деб хабар қилди ХХР қишлоқ хўжалик вазирлигининг вакили, бу ерда катта сув ҳудудини самарали назорат қилишга имкон берадиган замонавий техника воситалари билан жиҳозланган махсус кемалар қуриш тўғрисида қарор қабул қилинди.

Ана шу расмий шахснинг тан олишича, денгиз ресурслари айниқса Бохайвань қўлтиғида ҳамда шарқий Хитой денгизида «ҳаддан ташқари эксплуатация қилинаётганлиги» сабабли шу ресурсларни муҳофаза қилиш юзасидан қаттиқ чоралар кўриш зарур бўлиб қолди. «Чжунго жибао» газетасининг таъкидлашича, ана шу жойларда балиқнинг катта запаслари деярли қолмади, креветкалар, лангусталар ва қисқичбақалар бутунлай қирилиб кетиш хавфи остида қолди.

Хитой Халқ Республикасини денгиз маҳсулотлари билан таъминлаб турган соҳил яқинидаги акватория сатҳи 1,5 миллион квадрат денгиз милини ташкил этади. Унда 240 мингтага яқин балиқ овлаш траулерлари, сампан ва баркаслари балиқ тутади. Улар асосан шахсий кишиларга ва кооперативларга тегишлидир. Денгизни муҳофаза қилиш давлат хизматининг атиги 12 кемаси ҳамда маҳаллий вилоят ҳокимиятига қарашли 493 та катер ана шу кемаларни кузатиб туради.

Ҳисоблар сўнгги беш йил ичида Хитойда денгиз маҳсулотларини овлаш 7,05 миллион тоннадан йилига 12,37 миллион тоннага кўпайганлигидан, ўртаҳол хитой балиқчисининг даромади эса 1,5 минг юандан 3,2 минг юанга етганлигидан далолат бермоқда.

АМЕРИКА БОЗОРИГА ОЛИБ ЎТИЛМОҚДА

⊙ САНТЬЯГО. **(ТАСС мухбири Александр Трушин).** Қорадорифурушликка қарши муваффақиятли кураш олиб бориш учун Қўшма Штатлар Чилига ресурсларни ажратиб бериши керак, деди бу ерда душанба куни Чили миллий янгиланиш муҳолифлик партиясининг раҳбари. Унинг маълумотларига қараганда, мамлакатга яширинча келтирилаётган кокаин пастасининг 90 фоизгача қисми кейинчалик Америка бозорига олиб ўтилмоқда.

АҚШ кока кўп етиштириладиган Перу ва Боливияга кокаинзорларни бузиб ташлаб бошқа экин экиш мақсадида молиявий ёрдам бермоқда, деб таъкидланади партиянинг бу ерда тарқатилган баёнотида. Чили ҳам қорадорифурушликнинг янги марказларидан бирига айланиб қолмаслиги учун техника ва молиявий воситаларга муҳтождир. Колумбия наркомафиясининг бошлиғи Пабло Эскобара қамоққа олингандан сўнг ана шундай хавф пайдо бўлди. Чилининг Жанубий Америкадаги асосий наркомарказларга яқинлиги ҳисобга олинса, мамлакатимизга кокаин пастаси олиб ўтиладиган асосий мамлакат бўлиш хавф солмоқда, дейилади баёнотда.

Чилидаги муҳолифлар бангифурушликка қарши кураш махсус идораларининг маълумотларини келтириб, сўнгги вақтда мамлакатда ёшлар орасида наркотик моддаларни истеъмол қилиш кескин кўпайганлигини кўрсатиб ўтмоқда. Қўшма Штатларга яширинча кофе олиб борилишини тўхтатиб қўйиш учун маблағ етишмагандек бу иллатга чек қўйиш учун ҳокимиятда етарлича маблағ йўқ.

Бўёқларга кўчаётган она табиат манзараси.
Ҳаким Солиҳов суратли лавҳаси.

Муҳаррир Э. М. ЭРНАЗАРОВ.

Ҳафталик кўрсатувлар

Душанба * 22 ИЮЛЬ

● ЎзТВ I

18.00 Янгиликлар.
18.10 «Қуёш учун ёстиқча». Мультфильм.
18.20 Болалар учун концерт.
18.55 «Жамоат ташкилотларида».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Шеърият дафтаридан». Мирпўлат Мирзаев.
20.00 Чолғу куйларидан концерт.
20.30 Москва. «Время».
21.10 Алишер Навоий таваллудининг 550 йиллигига. «Лайли ва Мажнун» достони ҳақида.
22.00 «Ахборот».
22.25 Президент фармонлари амалда. «Улуш». Видеофильм премьераси.
23.40 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

18.05 «Ассалому алайкум» (такрор.).
19.05 «Спринт».
19.20 «Довжон авл». Телефильм.
19.45 «Дорихона хизматингизда».

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:

20.30 Москва. «Время».
21.10 «Забони мо — жаҳони мо». Тожик тили кунига бағишланади.

● МТ I

6.00 «Тонг».
8.35 Р. Штраус. «Наксосдаги Ариадна». «Метрополитен-опера» спектакли.
11.25 Турли мамлакатларнинг эртаклари ва афсоналари. «Уч ака-ука» (Индонезия).
11.30 ТСН.
11.45 «Мулоқот». Иқтисодий журнал.
12.00 Футбол шарҳи.
12.30 И. С. Бах. 1-сюита.

* * *

14.30 ТСН.
14.45 «Чақириқ». Телевизион бадиий фильм («Беларусьфильм»).
16.05 «Қизиқувчилар олами».
16.20 «Қирғоқдаги тўлқинлар». Эстрада кўрсатуви.
16.35 И. Андроников ҳикоя қилади. М. Ю. Лермонтов. «Савдогар Калашников ҳақида қўшиқ».
17.00 Болалар учун фильм. «Ҳаманинг кучуги» (Венгрия).
18.00 ТСН.
18.15 «Правда кўчаси».
18.50 «Кекса денгизчининг ҳикоялари». Мультфильм.
19.10 Р. Штраус. «Наксосдаги Ариадна». «Метрополитен-опера» спектакли.
20.30 «Время».
21.10 «Наксосдаги Ариадна» спектаклининг давоми.
22.40 «Кинопанорама». XVII Москва халқаро кинофестивалида.
22.55 Кўп серияли илмий-оммабоп фильм премьераси. 7-серия (ГФР—Швейцария).
23.30 ТСН.
23.50 Футбол шарҳи.
00.20 «ВИД» таништиради: «91-йил мусиқаси».
01.50 «Биз севган детектив». Киноконцерт.
02.40 Бир актёр театри. «С. Юрский. Концерт ва концертдан сўнг».

● МТ II

7.00 Ишбилармон кишининг тонги. 8.00 Эрталабки бадантарбия машқлари. 8.15 «Ер юзида севги бор экан...». Я. Евдокимов иштирокида концерт. 8.45 «Болалар» операцияси». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. Смоленскда душман ортидан 1942 йилда болаларни олиб чиқиш бўйича партизанлар операцияси ҳақида (Нижний Новгород). 9.25 Билимдонлар учун машқ. 10.10 «Ғалати ҳайвон». Мультфильм. 10.25 «Хайр, гўзал». Телевизион бадиий фильм («Қозоқфильм»).

* * *

13.30 Болалар учун қисқа метражли телевизион бадиий фильмлар. 14.30 Болтиқ мусиқий академияси хорининг концерти.

* * *

18.30 «Тонг юлдузи». 19.30 «Қанотлар остида — Ямал». Телефильм. 19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.00 «Мотяни қумсаб». Ёқутистон мусиқа билим юртининг талабаси Матрёна Григорьева ҳақида. 20.30 «Время» (сурдо таржимаси билан).

*

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

21.10 «Балет байрами». М. Собирова номли балет артистлари I халқаро танлови. 21.45 «Спринт».
22.00 «Қалб тароналари». Анжела Пўлатова ва Борис Юсупов куйлайди.

*

22.45 Волейбол. Жаҳон лигаси биринчилиги. Эркаклар. АҚШ — СССР терма командалари. АҚШдан кўрсатилади.

Сешанба * 23 ИЮЛЬ

● ЎзТВ I

8.00 «Ахборот».
8.25 «Соғлом бўлай десангиз».
8.35 «Замин фидойилари». Телефильм. «Ўзбектелефильм» премьераси.
8.50 Такрорий фильмлар экрани. «Ноқулай одам». Бадиий фильм («Мосфильм»).
10.20 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Тележарида».

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.10 «Пружинкул». Мультфильм.
18.20 Пўлат Мўмин. «Қовоқвой билан Чаноқвой». Йўлдош Охунбобоев номидаги жумҳурият Ёш томошабинлар театрининг спектакли.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Дилрабо концерт.
20.30 Москва. «Время».
21.10 «Спортлото».
21.15 «Ижодий учрашувлар». Шоира Турсуной Содиқова.
22.00 «Ахборот».
22.25 Деҳқонларнинг долзарб вазифалари.
22.45 «Жумҳуриятда хизмат кўрсатган артист Эсон Лутфуллаев куйлайди». Видеофильм премьераси.
23.45 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

18.05 Болалар учун фильмлар. «Писмиқ». «Дадамнинг хотини».
19.00 «Лаҳза». Хабарлар.
19.10 «Шаҳар юмушлари».
19.30 «Бу оқшомда» кўрсатуви саҳифаларидан (такрор.).

АШХОБОД КЎРСАТАДИ:

20.30 Москва. «Время».
21.10 «Туркманистон».
21.30 «Элемгошар». Тижорат-дам олиш кўрсатуви.
22.00 Ойбиби Отахонова куйлайди.
22.35 «Саҳронинг оппоқ қуёши». Бадиий фильм (рус тилида).

● МТ I

6.00 «Тонг».
8.30 МТ экранида биринчи марта. «Ҳеч қаерлик одам». Бадиий фильм («Мосфильм»).
9.50 Болалар соати (француз тили дарси билан).
10.50 Қозоғистон ССР мусиқий фольклорининг концерти.
11.30 ТСН.
11.45 Долзарб репортаж.
12.00 «Хайр, тоғлар». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси («Дальтелефильм»).

* * *

13.45 «Телемикст».
14.30 ТСН.
14.45 «Орқага йўл йўқ». Телевизион бадиий фильм. 1-серия (А. Довженко номли киностудия).
15.55 «Қизиқувчилар олами».
16.10 Миср телевидениесининг кўрсатувлари.
16.40 «Сеҳргар ким?». Мультфильм.
16.55 Болалар учун фильм. «Малявкин ва компания». 1-серия (Одесса киностудияси).
18.00 ТСН.
18.15 «Инсон ва қонун». Ҳуқуқий видеоканал.
19.00 «Шарқий Сибирь». Киножурнал.
19.10 МТ экранида биринчи марта. «Ҳеч қаерлик одам». Бадиий фильм.
20.30 «Время».
21.10 «Билиб қўй, ёлғиз эмассан». Илмий-оммабоп программа. «Менинг исмим Билл» бадиий фильми билан (АҚШ).
23.30 ТСН. Халқаро воқеаларга бағишланган сон.
00.20 «Арарат этакларида». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси.
00.50 МТ экранида биринчи марта. «Ҳеч қаерлик одам». Бадиий фильм.

● МТ II

8.00 Эрталабки бадантарбия машқлари. 8.15 «Александр Панченконинг муаллифлик дастурлари». 9.50 Ритмик гимнастика. 10.20 «Фақат сен». Телевизион бадиий фильм («Озарбайжонфильм»).

* * *

13.35 Болалар учун фильм. «Анискин ва Фантомас». 1-серия (М. Горький номли киностудия).
14.40 И. Андроников ҳикоя қилади. «М. Ю. Лермонтовнинг дилрабо шеърияти».

* * *

18.10 «Телевизион мусиқий абонемент». 19.10 «Жосус». Ҳужжатли фильм. 19.30 «Енгилган тош». Телефильм. 19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.00 «Қойил қолдириб». Фильм-концерт. 20.30 «Время» (сурдо таржимаси билан). 21.10 Футбол. СССР чемпионати. «Спартак» (Москва) — «Шахтёр». В. И. Ленин номли Марказий стадиондан олиб кўрсатилади.

*

22.45 «Цирк артистининг куни». Бадиий фильм.

Чоршанба * 24 ИЮЛЬ

● ЎзТВ I

8.00 «Ахборот».
8.25 «Соғлом бўлай десангиз».
8.35 Такрорий фильмлар экрани. «Садоқат». Бадиий фильм. 1-серия (Ҳиндистон).
9.50 «Мактабгача тарбия масалалари».
10.25 «Ёшлик» студияси саволларингизга жавоб беради.

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.10 «Тошбақалар», «Маҳмадана». Мультфильмлар.
18.30 «Кичкинтой» студияси кўрсатади. «Оқ теракми, кўк терак».
19.00 «Мувозанат».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Қамаши адирларида».
20.30 Москва. «Время».
21.10 Ўзбек классик куй ва қўшиқлари.
22.00 «Ахборот».
22.25 «Мих», «Эксперимент». Катталар учун мультфильмлар.
22.40 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Чархпалак» ёки «Бахтингдан кўр». 5-кўрсатув.
23.40 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

18.00 «Танаффус». Ёшлар учун программа.
19.00 «Пульс». Хабарлар.
19.10 «Мафтунингман». Бадиий фильм («Ўзбекфильм»).

АШХОБОД КЎРСАТАДИ:

20.30 Москва. «Время».
21.10 «Туркманистон».
21.30 Жумҳурият бадиий ҳаваскорлари фестивалининг якунловчи концерти.
23.00 «Дайхан». Қишлоқ хўжалик ходимлари учун кўрсатув.

● МТ I

6.00 «Тонг».
8.30 «Бошланғич натижа: ўлим». Телевизион бадиий фильм премьераси. 1-серия («Ўзбекфильм»).
9.45 «Янги авлод танлайди».
11.00 «Денгиз орти меваларидан ҳам сахий». Ҳужжатли фильм.
11.20 «Нима учун мушукни мушук деб аташган?». Мультфильм.
11.30 ТСН.
11.45 Долзарб репортаж.
12.00 «Фёдор амаки, кучук ва мушук». Мультфильмлар.

* * *

14.30 ТСН.
14.45 «Орқага йўл йўқ». Телевизион бадиий фильм. 2-серия.
15.55 М. Равель. 2-сюита.
16.15 Чемпионлар билан биргаликда.
16.45 «Экранда Сибирь». Киножурнал.
16.55 Болалар учун фильм. «Малявкин ва компания». 2-серия.
18.00 ТСН.
18.15 «Планета».
19.00 «Сирли сайёра». Мультфильм.
19.15 «Бошланғич натижа: ўлим». Телевизион бадиий фильм премьераси. 1-серия.
20.30 «Время».
21.10 Долзарб интервью.
21.25 «Саҳнанинг нариги томонида».
22.25 Кўп серияли илмий-оммабоп фильм премьераси. 8-серия.
23.00 «Вернисаж» театри.
23.30 ТСН. Халқаро воқеаларга бағишланган сон.
23.50 «Пьер Карден—40 йил модада».
01.25 «Поэзия». М. Цветаева.
02.10 «Бошланғич натижа: ўлим». Телевизион бадиий фильм премьераси. 1-серия.

● МТ II

8.00 Эрталабки бадантарбия машқлари. 8.15 «Китоб учун келган...». Кутубхоналар ҳақида телевизион ҳужжатли фильм. 8.35 «Сичқонлар хоккей лигаси тарихи». Мультфильм. 9.00 Халқ ўйинлари. 9.30 «Худолар, Гўру ва бошқалар». Ҳужжатли фильм премьераси. Шарқ диний таълимоти ва байрамлари ҳақида. 9.50 «Адам Смит бойлиги дунёси». 10.25 «Ҳамқишлоқлар». Телевизион бадиий фильм («Арманфильм»).

* * *

13.25 Болалар учун фильм. «Анискин ва Фантомас». 2-серия.
14.30 «Игорь Владимирович Ильинский. Ҳаёт сабоқлари». Телевизион ҳужжатли фильм.

* * *

18.30 Н. Осипов номли Давлат академик рус халқ оркестри яккахонлари квартети чалади. 18.45 «Ўтган ёздаги трамвай». 19.30 Телефильм. 19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.00 «Мадад беринг». Чернобиль авариясини бартараф этганлар ҳақида. 20.30 «Время» (сурдо таржимаси билан). 21.10 Коллаж. 21.15 «Иллюзион». «Ресторандан чиққан киши». Бадиий фильм («Межрабпом-Русь», 1927 й.). 22.50 «Момиқ камалак». Телефильм. 23.05 М. Ю. Лермонтов. «Демон». А. Степанова ўқийди. Фильм-концерт.

Пайшанба * 25 ИЮЛЬ

● ЎзТВ I

8.00 «Ахборот».
8.25 «Соғлом бўлай десангиз».
8.35 «Садоқат». Бадиий фильм. 2-серия.
10.10 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Нишона».
10.50 «Абитуриент-91». Н. Ғаниев номли Тошкент кинотехникуми.

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.10 «Мюнхаузеннинг саргузаштлари». Мультфильм.
18.20 «Алифбо сабоқлари». 2-босқич.
18.55 «Чорвадор».
19.25 Тижорат хабарлари.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Маданият хазинасидан».
20.30 Москва. «Время».
21.10 «Созимиз — овозимиз». Мусиқий кўрсатув.
21.50 «Сулола». Телефильм («Ўзбектелефильм»).
22.00 «Ахборот».
22.25 «Пайванд». Ўзбекистон ва Тожикистон телевидениелари ҳамкорликда тайёрлаган мусиқий кўрсатув.
00.35 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

18.05 «Қоялар чорлайди». Телефильм.
18.30 «Навоий ўзбек рассомлари асарида». 1-кўрсатув.
19.00 «Заречная кўчасида баҳор». Бадиий фильм (Одесса киностудияси).

АШХОБОД КЎРСАТАДИ:

20.30 Москва. «Время».
21.10 «Туркманистон».
21.30 Туркманистон ССРда хизмат кўрсатган артист Мустак Оймедов — 80 ёшда.
22.15 «Шаҳарлар ва шаҳарликлар» (туркман ва рус тилларида).

● МТ I

6.00 «Тонг».
8.35 «Бошланғич натижа: ўлим». Телевизион бадиий фильм премьераси. 2-серия.
9.40 Болалар соати.
10.40 Бизнинг студиямизда —Антон-квартет.
11.00 Болалар учун фильм. «Капитан» («Ленфильм»).
11.30 ТСН.
11.45 ИИВ маълумотларига кўра...
12.00 «Саҳнанинг нариги томонида».

* * *

13.45 «Телемикст».
14.30 ТСН.
14.45 «Орқага йўл йўқ». Телевизион бадиий фильм. 3-серия.
15.55 «Қизиқувчилар олами».
16.10 «Болалар мусиқий клуби».
16.55 «Қалб ҳарорати».
18.00 ТСН.
18.15 П. И. Чайковский романсларини И. Архипова куйлайди.
18.40 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
19.25 «Бошланғич натижа: ўлим». Телевизион бадиий фильм премьераси. 2-серия.
20.30 «Время».
21.10 Долзарб интервью.
21.25 «Мусиқий сарой». Австрия телевидениесининг кўрсатувлари.
22.55 ИИВ маълумотларига кўра...
23.10 «ПИ» белгиси билан».
00.40 ТСН. Халқаро воқеаларга бағишланган сон.
01.00 «Денгиз тўлқинидан нарида». Телевизион ҳужжатли фильм.
02.00 «Бошланғич натижа: ўлим». Телевизион бадиий фильм премьераси. 2-серия.

● МТ II

7.30 «Бридж». Телебиржа. 8.00 Эрталабки бадантарбия машқлари. 8.15 Мультфильм. 8.25 «Онамга аталган қўшиқ». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. Болалар уйларининг муаммолари ҳақида (Киров шаҳри). 8.55 «Александр Панченконинг муаллифлик дастурлари». 9.55 Ритмик гимнастика. 10.25 «Июлда ёққан қор». Телевизион бадиий фильм. 1-серия (Одесса киностудияси).

* * *

13.30 Давлат телерадиоси Катта симфоник оркестрининг концерти. 14.10 Болалар учун фильм. «Динозавр изи қаерга бошлаб борди». 1-серия («Тожикфильм»).

* * *

18.15 «Бир куни кузги сураткаш». Мультфильм. 18.30 И. Андроников билан учрашув. «Одоевский альбоми». М. Ю. Лермонтов ҳаётининг сўнгги кунлари ҳақида ҳужжатли фильм. 19.30 «Чегара қалб узра ўтади». Телефильм. 19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.00 Ритмик гимнастика. 20.30 «Время» (сурдо таржимаси билан).

*

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

21.10 «Пульс». 21.20 «Бу оқшомда».

Жума * 26 ИЮЛЬ

● ЎзТВ I

8.00 «Ахборот».
8.25 «Соғлом бўлай десангиз».
8.35 «Ғалвасиз кун йўғ-а». Бадиий фильм (А. Довженко номли киностудия).
9.50 «Василий Скокуннинг маҳорат мактаби». Телефильм.
10.10 «Замандас» (қозоқ тилида).

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.10 «Кел, дўстлашайлик», «Зангори филча». Мультфильмлар.
18.30 Табобат маскани.
19.00 «Чорраҳа».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Раҳимжон Исмоилов ва Холида Шарипова концерти.
20.30 Москва. «Время».
21.10 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Ўзингни эр билсанг...».
22.00 «Ахборот».
22.25 «Тошкент ишбилармонлар учрашуви». Видеофильм премьераси.
23.55 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

18.05 «Она табиат». Кинопрограмма.
19.00 «Пульс». Хабарлар.
19.10 «02» тўлқинида».
19.25 «Ўтмиш ва бугун».
19.55 «Экспресс-реклама».
20.05 Кичик концерт.

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:

20.30 Москва. «Время».
21.10 «Пайванд». Тожикистон ва Ўзбекистон телевидениелари ҳамкорликда тайёрлаган мусиқий кўрсатув.
23.20 «Бозгашт». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. «Тожикфильм» маҳсулоти.

● МТ I

6.00 «Тонг».
8.35 «Катта болалар». Бадиий фильм («Мосфильм»).
9.45 «Инновация».
10.00 «Айиқча Рим-Цим-Ци». Мультфильм.
10.20 «Лермонтов». Телевизион ҳужжатли фильм.
10.45 «Болалар мусиқий клуби».
11.30 ТСН.
11.45 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
12.30 «Маппет-шоу». Кўп серияли телевизион қўғирчоқ фильм-концерт. 9 ва 10-сериялар.

* * *

14.30 ТСН.
14.45 «Серафима ороли». Телевизион бадиий фильм («Лентелефильм»).
16.00 «Қизиқувчилар олами».
16.15 «Онам, дадам ва мен».
16.45 «Ғолиблар».
17.45 «Бурга ва чумоли». Мультфильм.
18.00 ТСН.
18.15 «Червянка яқинидаги хуторда». Телевизион ҳужжатли фильм.
18.40 Юзма-юз суҳбат.
19.25 «Мен ва қўшниларим». Телевизион бадиий фильм («Грузия-фильм»).
20.30 «Время».
21.10 Долзарб интервью.
21.25 «ВИД» таништиради: «Мўъжизалар майдони», «Музобоз», «Духоборлар», «Шоу-биржа», «Эм-ти-ви».
00.40 ТСН. Халқаро воқеаларга бағишланган сон.
01.00 «Севгининг мангу қўшиғи». Киноконцерт.
02.00 «Шерлок Холмс ва дўхтир Ватсоннинг саргузаштлари». Телевизион бадиий фильм. «Баскервилийлар ити». 1-серия.

● МТ II

7.00 Ишбилармон кишининг тонги. 8.00 Эрталабки бадантарбия машқлари. 8.15 «Делегатскаядаги музей». «Кубачи овулилик уста». 8.30 И. Андроников ҳикоя қилади. «Лермонтов — мусаввир». 9.30 «Жонли сайёра». Ўн икки серияли ҳужжатли фильм. 8-серия. 10.25 «Июлда ёққан қор». Телевизион бадиий фильм. 2-серия.

* * *

13.35 «Сеҳргарлик ва жодугарлик». Илмий-оммабоп фильм премьераси. Сеҳргарликнинг қайта туғилиши ва унинг очилмаган сирлари ҳақида (Свердловск киностудияси). 14.00 Болалар учун фильм. «Динозавр изи қаерга бошлаб борди». 2-серия.

* * *

18.30 «Куба мозаикаси». Кинопрограмма. 19.30 «Қадрдон ўрмон». Телефильм. 19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.00 «Миллий тотувлик шаҳрими?» (Новороссийск). 20.30 «Время» (сурдо таржимаси билан). 21.10 Футбол. СССР чемпионати. «Динамо» (Киев) — «Спартак» (Москва). Киевдан олиб кўрсатилади.

Шанба * 27 ИЮЛЬ

● ЎзТВ I

8.00 «Ассалому алайкум».

*

9.00 «Ахборот».
9.25 Болалар учун фильм. «Еттидан ўн иккигача» («Мосфильм»).
10.35 «Алифбо сабоқлари». I босқич (такрор.).
11.10 «Қизил Яримой шуъласи».
11.40 «Ўзбекистон спорти».
12.10 «Оналар мактаби».
12.40 «Анъана ва замон».
13.40 «Дўстлик» студияси кўрсатади. «Ягона оилада».

* * *

18.00 «Доктор Айболит» туркумидан мультфильм.
18.15 Ўсмирлар учун. «Тенгдошлар».
19.00 «Ўзбек тилини ўрганамиз».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Аралаш». Ҳажвий киножурнал.
20.10 Тижорат хабарлари.
20.15 Оқшом эртаклари.
20.30 Москва. «Время».
21.10 «Санъат усталари». Ўзбекистон ССР халқ артисти Раҳим Исахўжаев.
22.00 «Ҳафтанома».
23.00 «Ҳали ҳаёт олдинда». Бадиий фильм (М. Горький номли киностудия).
00.30 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

9.00 «Григорий Гринев сулоласи». Телефильм.
9.30 Эстрада концерти.
10.20 Болалар учун. «Қувноқ стартлар».
11.10 «Оналар ва қизлар». Бадиий фильм (М. Горький номли киностудия).

* * *

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:

17.20 «Менга қарата олма от». Телевизион бадиий фильм (рус тилида).
18.00 «Дилафруз». Хотин-қизлар учун кўрсатув.
19.00 «Новости».
19.15 Тожик драматургиясининг муаммолари ҳақида кўрсатув.
20.00 «Ахбор».
20.20 «Панди ниёгон».
20.30 Москва. «Время».
21.10 «Кошонаи Лайли».
22.05 «Пайванд». Тожикистон ва Эрон ҳукумат делегацияларининг ташрифлари ҳақида.
22.40 «Сув эгаси». Бадиий фильм (рус тилида).

● МТ I

7.00 Ритмик гимнастика.
7.30 Тонгги дам олиш кўрсатуви.
8.00 ТСН.
8.20 «Тарханлар бугунги кунда». Тарханлардаги М. Ю. Лермонтов уй-қўриқхонаси ҳақида.
8.35 Рус халқ чолғулари ансамблининг концерти.
9.30 Мультфильм.
10.00 «Шошманг, лаҳзалар».
10.35 «Тонг юлдузи».
11.35 «Вертикаль» туркумидан телевизион ҳужжатли фильм премьераси («Лентелефильм»).
12.25 Цирк, цирк, цирк. «Шер, фил, кучук ва бошқалар...».
13.05 «Мусаввир Фёдор Решетников». Ҳужжатли фильм.
13.25 Мультфильмлар: «Бувимнинг сабоғи», «Алло, сизни эшитяпман».
13.50 «Княгина Мэри ва бошқалар».
14.30 ТСН.
14.45 «Флот бўлиши керак». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. 1-фильм («Лентелефильм»).
15.45 «Қўшиқ ҳақида хотира».
16.20 Шеърият куни. «Севаман Ватанимни...».
17.05 «Майя ариси». Кўп серияли мультфильм премьераси. 8-серия.
17.30 «Халқаро панорама».
18.15 «Россия тароналари» телерадиотанловининг совриндори «Келу» ансамбли ижро этади.
18.25 Режиссёр Б. Шамшиев фильмлари. «Фудзиямага чиқиш». Бадиий фильм премьераси («Қирғизфильм»).
20.30 «Время».
21.10 «КВН-91». Ереван Давлат тиббиёт олийгоҳи ҳамда Ленинград молия-иқтисод олийгоҳи командаларининг учрашуви.
23.10 Долзарб интервью.
23.25 «Дўстлар учрашуви». Лев Яшин номли хайрия жамғармаси таништирилади.
01.40 «Шерлок Холмс ва дўхтир Ватсоннинг саргузаштлари». Телевизион бадиий фильм. «Баскервилийлар ити». 2-серия.

● МТ II

7.30 Эрталабки бадантарбия машқлари. 7.45 «Здоровье» (сурдо таржимаси билан). 8.15 «Оҳу». Мультфильм. 8.25 Иттифоқдош жумҳуриятлар кинопублицистикаси. «Фильмга хотима». Мамлакатдаги бугунги бесаранжомлик ва унинг сабаби, маданиятда изчил илдизларнинг йўқлиги ҳақида («Дальтелефильм»). 8.45 Спорт ҳамма учун. 9.00 «Тушимга куй кирибди». Фильм-концерт (Киев).

*

9.30 —11.30 ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ «ДЎСТЛИК» ВИДЕОКАНАЛИ. «Май туни». Николаев театрининг спектакли (Украина).

*

11.30 «Ҳамдўстлик» видеоканали. Кўрсатувда: меҳнатни муҳофаза қилиш муаммолари (Украина, Ўзбекистон ССР); Маданий алмашинув доирасида (Грузия, Қозоғистон); «Эстониядаги қўшма корхоналар»; «Фиктуц» группаси — студиямиз меҳмони. 14.00 Волейбол. Жаҳон лигаси биринчилиги. Эркаклар. Ярим финал. Италиядан кўрсатилади. 15.00 «Николай Кузнецов. Жасорат саҳифалари». Совет разведкачиси ҳақида телевизион ҳужжатли фильм (Львов). 15.55 А. Юрлов номли Давлат жумҳурият академик рус хор капелласининг чиқиши.

*

16.30—18.15 ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ «ДЎСТЛИК» ВИДЕОКАНАЛИ. 1. «Дўстлик экрани». 2. «Умид». Уйғур тилида кўрсатув.

*

18.15 «Оила» телекўрсатуви. 9.10 «Бағишлов». Телевизион ҳужжатли фильм. 19.25 Коллаж. 19.30 «Лаваш». Телефильм. 19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.00 М. Лермонтов шеърларини Г. Сорокин ўқийди. 20.30 «Время» (сурдо таржимаси билан).

*

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

21.10 «Пульс». 21.20 «Кинонигоҳ».

*

22.45 Волейбол. Жаҳон лигаси биринчилиги. Эркаклар. Ярим финал. Италиядан кўрсатилади. 23.45 Дзюдо кураши. Жаҳон чемпионати. Испаниядан кўрсатилади.

Якшанба * 28 ИЮЛЬ

● ЎзТВ I

8.00 «Ҳафтанома» (такрор.).

*

9.00 «Қўшиғим, жон, қўшиғим». Қашқадарё вилояти Яккабоғ ноҳияси болалар хор жамоаларининг чиқиши.
9.50 «Ёз кунларидан бирида». Бадиий фильм (М. Горький номли киностудия).
10.55 Араб тили (такрор.).
11.25 «Қўшиқ бизга ҳамиша ҳамроҳ». Мусиқий кўрсатув.
12.10 «Деҳқон ва замин».
13.10 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Ишонч».

* * *

18.00 «Доктор Айболит» туркумидан мультфильмлар.
18.30 «Кичкинтой» студияси кўрсатади. «Ўйлаймиз-у, ўйнаймиз».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Оламга саёҳат». Кинокўрсатув.
20.30 Москва. «Время».
21.10 «Якшанба оқшомида». Мусиқий кўрсатув.
22.00 «Ахборот».
22.25 Ойнаи жаҳонда биринчи марта. «Оқсоқ дарвеш». Бадиий фильм («Тожикфильм»).
24.00 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

9.00 «Қизиқарли учрашувлар». Ўзбекистон ССР халқ артисти Воҳид Қодиров (такрор.).
10.10 «Болалар — бизнинг келажагимиз». Кинопрограмма.
11.10 «Пан Кляксанинг саёҳати». Бадиий фильм. 1—2-сериялар (СССР—Польша).

* * *

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:

18.00 Болалар учун фильм. «Эшакнинг териси».
19.20 «Созу рози жавони». Мусиқий кўрсатув.
20.00 «Ҳафта».
20.30 Москва. «Время».
21.10 «Равзана». Адабий-мусиқий кўрсатув.
21.50 «Амирнинг хуфия сайри». Бадиий фильм.
23.15 «Телетомошабин ҳамроҳи».

● МТ I

7.30 «С» формуласи».
8.00 Лўлилар куйларидан концерт.
8.15 «Спортлото» тиражи.
8.30 «Эрта саҳарлаб».
9.30 «Ватан хизматида».
10.30 Тонгги дам олиш кўрсатуви.
11.00 «Саёҳатчилар клуби».
12.30 «Ўз-ўзингга мадад бер».
13.15 «Винни-Пух ва серташвиш кун». Мультфильм.
13.35 «Флот бўлиши керак». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. 2-фильм.
14.30 ТСН.
14.45 «Мусиқий дўкон».
15.15 «Марафон-15».
16.30 «Қишлоқ янгиликлари».
17.30 Турли мамлакатларнинг эртаклари ва афсоналари. «Қуён ва темир қўл» (Доминика).
17.35 «Ер—она масканимиз».
17.40 «Уолт Дисней таништиради...».
18.30 «Олтин жунли қўй» халқаро фольклор фестивали.
18.50 МТ экранида биринчи марта. «Тўтиқушли хоним». Бадиий фильм (А. Довженко номли киностудия).
20.30 «Время».
21.10 М. Рошчин. «Дуэлдан сўнг». Телевизион фильм-спектакль.
23.30 Волейбол. Жаҳон лигаси биринчилиги. Эркаклар. Финал. Италиядан кўрсатилади.
00.30 «Сизга севгидан сўзласам...». Киноконцерт.

● МТ II

7.30 «Зарядкага сафланинг!». 7.45 Мультфильмлар. 8.25 Украина қишлоқ аҳолисининг камайиб кетаётганлигининг ҳамда шаҳарлар экологияси ҳақида ҳужжатли фильм премьераси. 9.00 Ленинград филармониясининг Давлат академик симфоник оркестри чалади. 9.20 «Ойдаралик дарвеш». Телевизион ҳужжатли фильм.

*

9.30—11.30 ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ «ДЎСТЛИК» ВИДЕОКАНАЛИ. «Дўстлар даврасида».

*

11.30 «Ҳамдўстлик» видеоканали. Киевдан олиб кўрсатилади. Кўрсатувда: Н. Бучиль —украин халқ қўшиқларининг ижрочиси; Ашхобод, Тошкентдан видеоянгиликлар; Олмаота метро қурилишидан репортаж. 14.00 Волейбол. Жаҳон лигаси биринчилиги. Эркаклар. 3-ўрин учун матч. Италиядан кўрсатилади. 15.00 «Эгизаклар юлдузи».

* * *

18.00 «Совға». Мультфильм. 18.15 Муаллифлик телевидениеси. 19.15 Хайрли тун, кичкинтойлар! 19.30 «Менинг ёзги боғим». Телефильм. 19.45 Муаллифлик телевидениеси. 20.30 «Время» (сурдо таржимаси билан). 21.10 «Бизга қандай флот зарур?». 21.30 Дзюдо кураши. Жаҳон чемпионати. Испаниядан кўрсатилади.

*

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

22.00 «Экспресс-реклама». 22.10 «Мусиқий меҳмонхона».

*

22.45 «Қизил қуёш». Бадиий фильм (Франция —Англия).

МУАССИСЛАР: Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва Ўзбекистон Коммунистик партияси Тошкент шаҳар комитети

Тошкент оқшоми

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

ТЕЛЕФОНЛАР: қабулхона — 32-53-74, хатлар — 33-29-70, 32-53-79; жамоатчилик қабулхонаси — 32-55-83.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

89.968. нусхада чоп этилади. Индекс 64690. Буюртма 5693. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 Босмага бериш вақти 11.30. Босмага берилди. 11.30